

Inrichtingsplan Bovenregionaal Expertisenetwerk Zuid-West

Op weg naar structurele bovenregionale transformatie van
specialistische jeugdhulp

Inrichtingsplan Bovenregionaal Expertisenetwerk Zuid-West

Op weg naar structurele bovenregionale transformatie van
specialistische jeugdhulp

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
H1 Introductie	5
1.1 Aanleiding	6
1.2 Draagvlak	7
H2 Leidende kernwaarden	8
2.1 Ontwerpprincipes	8
2.2 Leidende kernwaarden	9
H3 Analyse knelpunten zorgaanbod complexe casuïstiek Zuid-West	10
3.1 Highlights gesprekken	10
3.2 Rode draden analyse	11
H4 Netwerksamenwerking	12
H5 Governancestructuur, taken en verantwoordelijkheden	14
5.1 Regionale expertteams	15
5.2 De expertteams als goed functionerende spil in het netwerk	17
5.3 Bestuurlijk ambassadeurs	19
5.4 Projectgroep	19
5.5 Afstemmingsoverleg Jeugd (AO)	20
5.6 Bouwteams	20
5.7 VWS en VNG	20
H6 Inrichting en financiering	21
6.1 Deelfunctie 1: Consultatie en advies	21
6.2 Deelfunctie 2: Inzetten en organiseren van hulp	21
6.3 Deelfunctie 3: Kennis- en ontwikkelfunctie	22
6.4 Processtappen en financiering initiatieven	22
6.5 Bovenregionale thema's zoals vastgesteld d.d. juni 2021	28
H7 SPUK-regeling en begroting	30
H8 Communicatie	31
H9 Risicomanagement	32
H10 Planning	34
H11 Ter afsluiting	35

H12 Bijlagen	36
Bijlage 1: rode draden analyse	37
Bijlage 2: vervulling taken verschillende gremia	43
Bijlage 3: contactgegevens voorzitters regionale expertteams en ambtelijke vertegenwoordiging per jeugdhulpregio	44
Bijlage 4: begroting middelen 2020	45
Bijlage 5: kennis- en ontwikkelfunctie bovenregionaal expertisenetwerk	46

H1 | Introductie

Voor u ligt het inrichtingsplan ten behoeve van het bovenregionaal expertisenetwerk specialistische jeugdhulp (BREN) voor landsdeel Zuid West. Gebaseerd op het plan van aanpak (gemaakt door Curtis de Roo in samenwerking met de regionale expertteams, d.d. september 2020) zijn de projectgroep, zoals aangesteld door coördinerende gemeente Rotterdam, de voorzitters van de regionale expertteams en de ambtelijk vertegenwoordigers van de jeugdhulpregio's aan de slag gegaan met verschillende projectactiviteiten om te komen tot voorliggend inrichtingsplan van het netwerk. Uitgangspunt is hierbij een analyse van wat er nodig is om het beter te doen voor kinderen, jongeren en hun gezinnen waarin meerdere, complexe hulpvragen spelen.

Op basis van deze inhoud is gekomen tot een aantal leidende kernwaarden die door alle jeugdhulpregio's onderschreven worden en die ons gaan helpen om te komen tot gezamenlijk commitment en op koers te blijven in het behalen van de doelstellingen met betrekking tot het opzetten van het bovenregionaal expertisenetwerk. Graag nemen we u mee in de stappen die zijn genomen om het netwerk in te richten. Daarnaast beschrijven we de vormgeving van de drie deelfuncties van het netwerk, te weten advies en consult, inzetten van hulp en kennisontwikkeling, en de organisatiestructuur.

Er moet bij gezegd worden dat dit slechts de fundering is waarop verder gebouwd kan worden. Het betreft immers een lerend netwerk, waarin we met elkaar elke dag een beetje beter worden in dat wat we doen voor onze jongeren en gezinnen. Het inrichtingsplan betreft geen blauwdruk en kan worden aangepast naargelang de situatie hierom vraagt. Het plan geeft richting aan het netwerk zoals het zou kunnen fungeren en bevat alle elementen die hiervoor nodig zijn. De projectleider zal jaarlijks een evaluatie afgeven aan de bestuurlijk ambassadeurs over het functioneren van het netwerk.

1.1 Aanleiding

Voor jeugdigen met meervoudige, complexe problematiek lukt het nog te vaak niet om integrale, passende jeugdhulp te bieden. Daarvoor is het nodig om kennis en expertise uit verschillende disciplines, liefst zo vroeg mogelijk in het proces, met elkaar te verbinden. De verwachting is dat als dit beter gebeurt, complexe problematiek beter onderkend wordt en passende hulp eerder wordt gerealiseerd.

Bij de bespreking van de Miljoenennota in september 2019 is een amendement op de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aangenomen waardoor structureel middelen beschikbaar zijn gekomen voor zogenoemde expertisecentra specialistische jeugdhulp. Deze expertisecentra moeten eraan bijdragen dat jeugdigen met complexe, meervoudige problematiek beter geholpen worden.

In de expertisecentra worden in ieder geval drie functies geborgd:

- het bieden van consultatie en advies aan behandelaren wanneer jeugdhulp stagneert of niet het gewenste effect heeft;
- het organiseren van hulp door middel van het inzetten van aanvullende expertise op de plek waar de jongere al hulp krijgt;
- het bundelen van kennis en expertise van professionals met verschillende specialismen in de regio en ervoor zorg dragen dat er in de regio geleerd wordt van complexe casussen ten behoeve van doorontwikkeling van jeugdhulp.

Het overkoepelende doel in de vormgeving en borging van bovenstaande functies is: een duurzame en structurele transformatie in het jeugdzorglandschap teweegbrengen en voortzetten ten behoeve van maatwerk. Anders gezegd: betere hulp voor kinderen en gezinnen waarbij sprake is van meervoudige, complexe problematiek.

De middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld vanuit het rijk worden door middel van een specifieke uitkering¹ (SPUK) toebedeeld aan de coördinerende gemeente. In het geval van landsdeel Zuid-West is dit de gemeente Rotterdam. De gemeente Rotterdam is ervoor verantwoordelijk dat de middelen op de juiste plek terechtkomen en dat hierover verantwoording wordt afgelegd aan het rijk. De SPUK kent een aantal randvoorwaarden, waaraan de netwerkpartners gezamenlijk moeten kunnen voldoen. Een gezamenlijk inrichtingsplan is nodig om dit proces goed vorm te geven.

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044990/2021-04-01>

1.2 Draagvlak

Een plan kan alleen worden gedragen als het tot stand is gekomen in samenwerking met alle partners uit het bovenregionale expertisenetwerk. Het voorliggende plan is als volgt tot stand gekomen:

- interviews met het OZJ, de Wlz, het CCE, de Academische Werkplaatsen, de regionale expertteams en de gemeenten;
- klankbordsessie onderwijs en zorgaanbieders;
- verschillende ambtelijke bovenregionale overleggen;
- verschillende inhoudelijke overleggen tussen de voorzitters van de expertteams.

De deelnemende ambtenaren hebben een belangrijke rol in het creëren van draagvlak voor het plan in hun eigen regio. Een minstens zo belangrijke spilfunctie is belegd bij de voorzitters van de regionale expertteams (inhoudelijk draagvlak). Zij vormen de basis in de uitvoering van het netwerk. Om het draagvlak te vergroten en alle perspectieven in het aanvliegen van de verschillende onderdelen te kunnen belichten is gekozen voor het aanstellen van zogeheten bouwteams, waarin cliëntperspectief, gemeente, regionale expertteams en onderzoek/wetenschap meegenomen worden. In een apart hoofdstuk zal dit nader uitgewerkt worden en zal de rol van de regionale expertteams uitgebreider belicht worden.

H2 | Leidende kernwaarden

2.1 Ontwerpprincipes

Voor het inrichten van het netwerk zijn Garage2020 en Greenberry tot zes ontwerpprincipes gekomen op basis van gesprekken met dwarsdenkers van binnen en buiten de zorg, ervaringsdeskundigen, literatuuronderzoek en hun ervaring in de jeugdhulpsector. Deze ontwerpprincipes zijn voor ons aanleiding geweest om voor Zuid West onze eigen leidende principes op te stellen.

1. *Je bent op de juiste plek*

Comorbiditeit (het tegelijkertijd optreden van meerdere problemen) is vaak een gegeven bij complexe problematiek. Toch is hulp te veel gericht op een van de deelproblemen of wordt er doorverwezen vanwege comorbiditeit. Richt de zorg zo in dat de zorg naar de jeugdige komt.

2. *Benut informele kennis*

Kennis vanuit familieleden, vrienden, school, werk en sport wordt niet of nauwelijks benut in de behandeling. Geef iedere jeugdige het recht om iemand uit de eigen, directe omgeving te vragen om mee te denken in wat nu een passende behandeling is.

3. *Geen droom, maar een leefbaar leven*

Het leven kan voor sommige jongeren als te veel worden ervaren. Bied onvoorwaardelijke hulp. In essentie gaat het om weten dat de persoon die tegenover je staat ook naast je staat.

4. *Waardeer de zoektocht*

Deze kinderen, jongeren en ouders hebben al zoveel geprobeerd; waardeer en benut die kennis. Vraag of zijzelf en mensen uit hun omgeving mee willen zoeken naar wat voor hen wel zou kunnen helpen, ook opties buiten de gebaande paden, en maak dit mogelijk.

5. *Erken eerder opgedane schade door hulpverlening*

In sommige gevallen heeft eerdere hulp schade opgeleverd. Het erkennen van dit falen, zonder collega's te beschuldigen, kan een doorbraak zijn. Daarnaast is oprechte nieuwsgierigheid nodig: wat heeft gemaakt dat voorgaande hulp niet afdoende was?

6. *Benut de huidige expertise en behandelplekken*

Idealiter spreken we van expertisenetwerken en merken we dat deze er zijn doordat de kwaliteit van zorg beter wordt. Dus niet doordat er een nieuwe locatie wordt geopend, maar doordat bestaande professionals, samen met de jongere en hun netwerk, beter worden in hun vak.

2.2 Leidende kernwaarden

De inrichting van het jeugdzorglandschap is complex. Elke jeugdhulpregio is anders ingericht en ook binnen jeugdhulpregio's zijn er grote verschillen, zowel qua werkwijze, omgeving en cultuur als qua inkoop. Het is daarom van groot belang om vooraf een gezamenlijke overeenkomstige solide basis te creëren waarop we verder kunnen bouwen. Vanuit alle verschillende perspectieven vinden we elkaar op de inhoud.

Op basis van de eerder beschreven ontwerpprincipes is met de regionale expertteams gekomen tot de onderstaande kernwaarden. De leidende kernwaarden en het gesprek hierover gaan ons helpen om te komen tot gezamenlijk commitment en op koers te blijven in het behalen van de doelstellingen met betrekking tot het opzetten van het bovenregionaal expertisenetwerk. Wat deze kernwaarden voor ons betekenen zal steeds meer vorm krijgen gedurende de doorontwikkeling van het netwerk.

We hebben de volgende leidende kernwaarden opgesteld:

- Voor ieder kind en gezin passende hulp.
- We werken lokaal en regionaal, bovenregionaal waar het nodig is.
- In het expertisenetwerk maken we gebruik van de nieuwste wetenschappelijke inzichten.
- We durven met elkaar buiten de kaders te denken en maken gebruik van dwarsdenkers om ons scherp te houden.
- Een bovenregionaal expertisenetwerk is bedoeld om structurele en duurzame transformatie in de jeugdzorg teweeg te brengen.
- We sluiten aan bij wat er al is.
- Een hiaat in het zorgaanbod is iets anders dan een hiaat in de zorginkoop.
- Iedere inzet van een bovenregionaal expertisenetwerk maakt deel uit van een bovenregionaal leerproces.
- Ouders en ervaringsdeskundigen krijgen een stem in het expertisenetwerk.

H3 | Analyse knelpunten zorgaanbod complexe casuïstiek Zuid-West

3.1 Highlights gesprekken

Op basis van de leidende kernwaarden hebben er verschillende gesprekken in diverse samenstellingen plaatsgevonden. De ambitie om de jeugdhulp duurzaam en innovatief te verbeteren wordt breed gedragen. Zonder tekort te doen aan de verhelderende gesprekken die hebben plaatsgevonden delen we hier graag een aantal highlights. Een aantal onderwerpen komt tevens terug in de zogeheten rode draden analyse (zie bijlage en paragraaf 3.2):

- Een veelvoorkomend onderwerp is de wens om duurzaam van elkaar te leren, in plaats van dat in sommige gevallen steeds het wiel opnieuw uitgevonden lijkt te worden.
- De ambitie om meer domeinoverstijgend te werken, zonder hierin te veel beperkt te worden door wet- en regelgeving, zodat jeugdhulp samenkomt met andere perspectieven op een gezinssituatie, wordt breed gedeeld.
- Het erbij betrekken van ervaringsdeskundigen wordt gezien als grote winst. Doen we eigenlijk wel waar de cliënt écht behoefte aan heeft? Hoe voelen cliënten zich gesteund? Hoe houden we het overzichtelijk voor ze?
- Er is grote behoefte om meer zicht en grip te krijgen op vraag en aanbod. Waar komen we tekort? Waar zien we mogelijkheden om op in te spelen?
- Deze vragen sluiten aan bij de behoefte die gehoord wordt in een registratiesysteem van waaruit alle leden van de expertteams kunnen werken. Zodoende kan er zicht gehouden worden op aanmeldingen, trends en de verschillende probleemstellingen die passeren.
- Een belangrijk thema dat naar voren komt is de wens om meer levensloopbestendig te werken, te denken aan een betere overgang van 18- naar 18+ en echte verbinding tussen onderwijs en zorg, zodat schoolgang niet belemmerd wordt in gevallen dat een jongere tijdelijk even niet thuis kan wonen.
- Bij maatwerkoplossingen voor gezinnen is het wenselijk dat we meer eigenaarschap en lef gaan zien. Wanneer verschillende professionals met verschillende mandaten in een gezin aan de slag gaan, blijft de verantwoordelijkheid om echt verschil voor het gezin te maken in het midden, wat ten koste kan gaan van de gewenste verbetering.
- Vanuit het BREN is er behoefte om te kijken naar hoe we de kennis- en ontwikkel-functies die de verschillende kenniswerkplaatsen kennen, kunnen verbinden aan het BREN. Andersom bestaat die behoefte ook. Immers, het aantal jongeren dat worstelt met complexe problematiek lijkt toe te nemen. Hoe kunnen we wetenschappelijke inzichten gebruiken om tot duurzame oplossingsrichtingen voor jongeren en gezinnen te komen? En daarnaast: hoe kunnen we een duurzame leercyclus ontwikkelen, waardoor nieuwe inzichten vanuit de kenniswerkplaatsen en leernetwerken een plek vinden in de praktijk van de jeugdhulpverlening?

- Een risico dat gezien wordt is dat het bovenregionaal expertisenetwerk gezien zou kunnen worden als extra opschalingslaag, waarbij er weer een extra poppetje om het gezin heen gezet wordt. Hierover is nadrukkelijk besproken dat dit niet de bedoeling is, maar dat het netwerk echt moet aansluiten bij de huidige infrastructuur, waarbij de winst zit in het leren van elkaar en het gebruikmaken van elkaars kennis en faciliteiten.

Deze elementen zijn meegenomen in dit inrichtingsplan en komen terug in de bouwteams door middel van gezamenlijk gedragen bovenregionale thema's.

3.2 Rode draden analyse

Ten behoeve van het leren van complexe casuïstiek is door VWS en de VNG aan ieder landsdeel gevraagd een analyse te maken van het zorgaanbod en de knelpunten van de regio. Het gaat hierbij om een analyse of het (boven)regionale zorgaanbod afdoende aansluit bij de zorgbehoefte van gezinnen die te maken hebben met de meest complexe problematiek.

In deze analyse hebben we thema's met de expertteams opgehaald die knelpunten veroorzaken in het goed kunnen organiseren van hulp voor de meest kwetsbare doelgroep. Daarnaast is er ook een inventarisatie gemaakt van wat de expertteams als tekort in het zorgaanbod ervaren. Het gaat hierbij óók om te weinig capaciteit van bestaand aanbod. Alhoewel het BREN niet opgericht is voor regionale inkoopvraagstukken, willen we dit wel meenemen, aangezien te weinig capaciteit in bestaand aanbod twee effecten kan hebben:

1. Door het uitblijven van passende hulp in bestaand aanbod neemt de complexiteit van de problematiek toe.
2. Te weinig capaciteit in bestaand aanbod belemmert het combineren van op maat samengestelde zorgpakketten.

Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan gemaakt met betrekking tot projecten die een bijdrage leveren in het bieden van oplossingsrichtingen. Dit plan wordt ieder jaar opnieuw opgesteld door de regionale expertteams en het AO Jeugd en voorgelegd aan de bestuurlijk ambassadeurs. Zie de bijlage voor de rode draden analyse, zoals voor 2020 opgesteld.

H4 | Netwerksamenwerking

In het licht van de bovenregionale leidende kernwaarden, de analyse van het jeugdzorg-landschap, de knelpunten die bovenregionaal gezien worden in complexe casuïstiek en de hieruit voortgekomen rode draden, zijn we met elkaar gaan nadenken over de vorm waarin deze thema's opgepakt zouden moeten worden. Zoals de titel al doet vermoeden willen we met elkaar een netwerk vormen, waarin gedeelde visievorming en gezamenlijke aanpak centraal staan.

Vanuit de wetenschap en de praktijk is al veel bekend over wat er wel en niet werkt in netwerksamenwerking. In dit hoofdstuk halen we hier een aantal dingen uit die voor het BREN van belang zijn en die ons kunnen helpen om de samenwerking verder in te richten. Er zijn twee elementen waarover consensus moet bestaan om een basis te kunnen leggen voor een netwerk: de doelgroep en de doelstelling waarvoor het netwerk in het leven geroepen wordt.

Om een goede netwerksamenwerking tot stand te kunnen brengen is het allereerst noodzakelijk om de startcondities van betrokken organisaties in het netwerk in kaart te brengen. Denk hierbij aan antwoorden op de volgende vragen:

- Is er sprake van (veel) asymmetrie in macht, kennis en middelen tussen de verschillende organisaties die deel gaan uitmaken van het netwerk?
- Wie wil helpen, wie werkt tegen en waarom?
- Is er een geschiedenis van geslaagde of niet-geslaagde samenwerking tussen de deelnemers van het netwerk?

De startcondities bepalen mede hoe het samenwerkingsproces in een netwerk eruitziet. Wat weten we nu dat er werkt in organisatienetwerken in de publieke sector?

- Er is verbinding nodig op middellange termijn tussen partijen om tot innovatie te komen. Er is tijd nodig om tot nieuwe ideeën te komen.
- Hoe meer hiërarchie er in een netwerk/organisatie bestaat, hoe minder deelnemers van het netwerk gestimuleerd zullen worden om te innoveren.
- Ruimte voor en mogelijkheid tot innovatie en flexibiliteit voor organisaties zijn twee hoofdredenen om te kiezen voor netwerksamenwerking.

In het bovenregionaal expertisenetwerk Zuid-West is er in die zin sprake van 'hiërarchie', omdat de gemeente Rotterdam beschikt over de middelen vanuit het rijk en ervoor verantwoordelijk is dat het geld op de juiste plek terechtkomt. Echter, de inhoud en het proces om tot besteding van de middelen te komen liggen bij het netwerk. Op deze manier zijn hiërarchische verschillen minder relevant en staat dit samenwerking niet in de weg. De gemeente Rotterdam heeft in het netwerk slechts een coördinerende eindverantwoordelijkheid.

Belangrijkste onderdelen om dit te stimuleren in het samenwerkingsproces zijn:

- regelmatig face-to-face contact tussen de netwerkleden;
- vertrouwen hebben in elkaars intenties;
- betrokkenheid op elkaar en verbintenis met elkaar (commitment);
- een gezamenlijke probleemstelling voor ogen hebben;

- tussentijdse positieve resultaten die de werking van het netwerk onderstrepen (small wins);
- helderheid voor deelnemende partijen in het netwerk wat de meerwaarde van de samenwerking is in relatie tot het doel dat bereikt moet worden én de gedeelde waarde voor de afzonderlijke organisaties (de 'wat heb ik eraan?');
- zo veel mogelijk voorkomen van hiërarchische relaties binnen het netwerk.

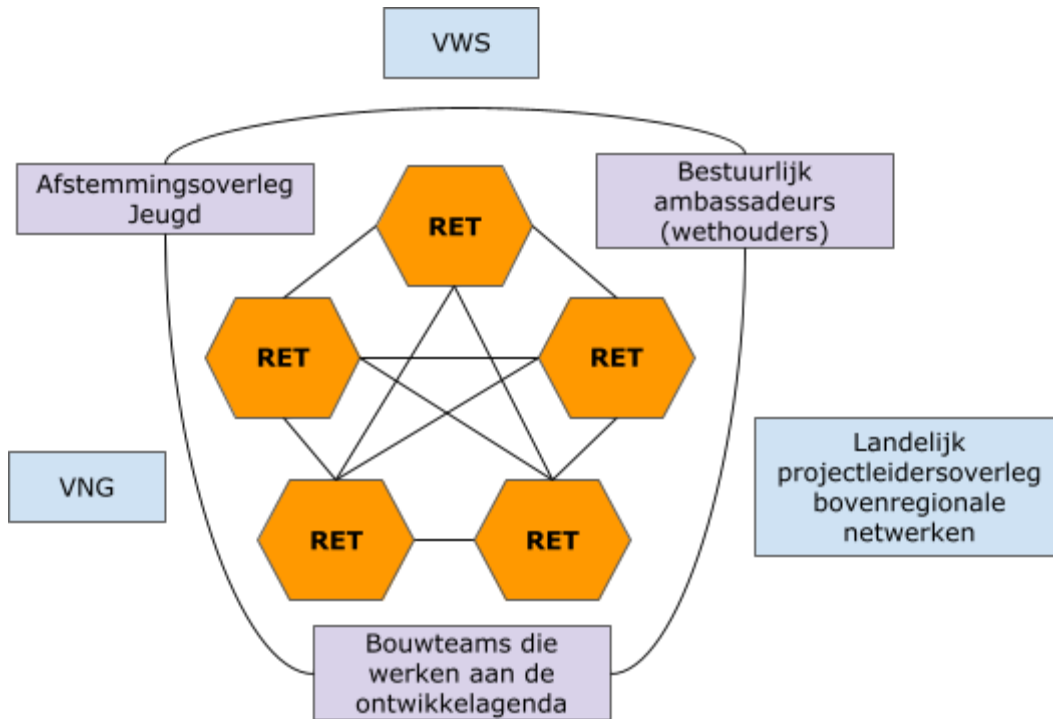
Het doel van het bovenregionaal netwerk is betere hulp voor kinderen en gezinnen waarbij sprake is van meervoudige, complexe problematiek. Dit doel raakt alle deelnemers van het netwerk. In de praktijk zien we dat een aantal belemmerende factoren in de huidige werkwijze bovenregionaal aangepakt zou moeten worden om het gewenste resultaat te kunnen bereiken. Denk hierbij aan de thema's uit de rode draden analyse, waarbij de regionale expertiseteams, de zorgaanbieders en de gemeenten gezamenlijk de wens tot bovenregionale samenwerking benadrukken.

In sommige thema's uit deze rode draden analyse komt naar voren dat de small wins van versterking in de samenwerking niet direct zitten in het vernieuwen van het aanbod, maar in het investeren in samenwerkingsrelaties tussen domeinen. Denk hierbij aan samenhang tussen aanpalende sectoren, zoals de Wmo, het onderwijs en de Wlz. Hierin investeren om tot betere afstemming te komen is een groeiproces. Er zal klein begonnen moeten worden, zodat succeservaringen uitgebreid kunnen worden.

Als de samenwerking meer geïnstitutionaliseerd is, kan de grote cirkel eromheen meegenomen worden (centraliseren). Hoe we met elkaar tot leren en ontwikkelen kunnen komen wordt uitvoerig beschreven in het hoofdstuk daarover.

H5 | Governancestructuur, taken en verantwoordelijkheden

Vanuit de netwerkgedachte zoals eerder beschreven zijn we op zoek gegaan naar een governancestructuur waarin draagvlak en gedeelde oordeelsvorming centraal staan en zo min mogelijk sprake is van hiërarchie. Onderstaande weergave geeft de gremia weer waarin verschillende netwerkpartners elkaar treffen.

Zoals uit bovenstaande afbeelding is af te lezen, staan de regionale expertteams in ons bovenregionaal netwerk centraal. Zij vormen de spil in het netwerk en vormen een wisselwerking tussen uitvoering en beleid. Daaromheen staan de bovenregionale bouwteams, het (bovenregionaal) afstemmingsoverleg en de bovenregionale bestuurlijk ambassadeurs. Daaromheen gevormd zijn de landelijke overleggen op het niveau van VWS, de VNG en de landelijke projectleidersoverleggen. Onderstaand volgt een uitwerking van de gremia zoals weergegeven. Zie de bijlage voor de personen die de rollen momenteel (d.d. juni 2021) vervullen.

5.1 Regionale expertteams

De verantwoordelijkheid die bij de regionale expertteams ligt is groot. De regionale expertteams zijn immers de inhoudelijke spil van het netwerk en zitten qua uitvoering het meest dicht op de cliënt. Zoals in bovenstaand overzicht te lezen is, komen de voorzitters van de regionale expertteams om de twee weken bij elkaar.

Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor:

- het doorvoeren van landelijke ontwikkelingen zoals deze via de projectleider op hen afkomen;
- het bespreken van binnengekomen casuïstiek en het gezamenlijk zoeken naar oplossingsrichtingen;
- interregionale intervisie op inhoud en proces van casuïstiek;
- knelpunten signaleren en jaarlijks rode draden analyses opstellen;
- deelname bouwteams ten behoeve van uitrollen innovaties op de thema's in samenwerking met vertegenwoordigers vanuit cliëntperspectief, gemeenteperspectief en onderzoekersperspectief;
- eigenaarschap op verschillende onderdelen van het netwerk.

En verder:

- In de functie advies en consult is een belangrijke kernrol weggelegd voor (de voorzitters van) de regionale expertteams en het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE)². In contact met de programmaleider Jeugd van het CCE voor de provincie Zuid-Holland, wordt door de voorzitters van de regionale expertteams gezocht naar kansen in de samenwerking tussen CCE en BREN, met als doel versterking van elkaars netwerk en daarmee verbetering in de jeugdzorg.
- Ditzelfde geldt voor samenwerking met de lerende aanpak van K-EET met betrekking tot eetproblematiek bij jongeren. K-EET staat voor landelijke ketenaanpak eetstoornissen. De opdracht aan K-EET is om een inhoudelijk gedragen, duurzaam fundament te leggen onder de ketenaanpak bij eetstoornissen onder kinderen en jongeren, landelijk, bovenregionaal en in de gemeentelijke regio's. Hierbij bestaat de ambitie om deze netwerkontwikkeling te laten aansluiten bij de ontwikkeling van het BREN.
- Om bovenregionaal verbetering te kunnen bewerkstelligen voor kwetsbare jongeren is het noodzakelijk om aanpalende sectoren, zoals onderwijs, Wlz en Wmo, in te bedden in het netwerk. Op welke manier dit gebeurt kan per regio en per doelstelling verschillen. De aanpalende sectoren worden meegenomen in de door de bouwteams op te stellen (project)voorstellen. Wat deze bouwteams zijn en hoe we deze willen inzetten ten behoeve van de doelstellingen van het BREN komt terug in het hoofdstuk over inrichting en financiering. De knelpunten zijn tevens terug te lezen in de rode draden analyse; desondanks benoemen we hier de belangrijkste aanpalende sectoren, waarvan wij denken dat er winst te behalen valt wanneer het lukt om verbinding te maken:
 - Het onderwijs is een brede verzamelnaam voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, vervolgonderwijs en samenwerkingsverbanden. Gezien de doelgroep van het BREN is het het meest voor de hand liggend om hierbij te denken aan het voortgezet (speciaal) onderwijs en het mbo.

² <https://cce.nl/>

Om deze partners te kunnen inbedden in het BREN zijn twee scenario's denkbaar:

- Elk expertteam moet ervoor zorgen dat binnen hun team het onderwijs vertegenwoordigd is.
- Vanuit het BREN wordt onderwijsexpertise ingevlogen op het moment dat de casus hierom vraagt. Vervolg vragen zijn dan: Bij wie wordt deze expertise opgehaald? Op welke manier doe je dat? Een denkbaar voorstel zou kunnen zijn dat er maandelijks casuïstiekbesprekingen plaatsvinden, waarbij een onderwijsexpert aanschuift om mee te denken.
- Er is onvoldoende aansluiting bij het domein Wlz (intensieve zorg bekostigd vanuit de Wet langdurige zorg en geïndiceerd door het Centrum Indicatiestelling Zorg). Een hoog percentage van de meest complexe doelgroep van de jongeren die gebruikmaken van jeugdhulpverlening heeft na hun 18de verjaardag nog een vorm van behandeling en/of begeleiding nodig. Als deze jongeren in aanmerking zouden kunnen komen voor een Wlz-indicatie, is deze moeilijk te verkrijgen en vindt er geen inhoudelijke matching plaats over de wijze waarop de jongere van het aanbod zou kunnen profiteren. Dit betreft een strenge procedurele 'papieren' aanvraag. Als de Wlz-indicatie verkregen is, zijn de wachtlijsten dusdanig lang dat er geen aansluiting bij de jeugdhulpverlening mogelijk is. Voor continuïteit van zorg is het van belang een betere aansluiting te maken, zodat jongeren niet tussen wal en schip vallen.
- Goede verbinding tussen de Jeugdwet en de Wmo is noodzakelijk om de overgang van 18- naar 18+ voor jongeren te versoepelen. Wanneer jongeren onder de 18 jaar zijn, wordt de jeugdhulpverlening gefinancierd vanuit de Jeugdwet. Ben je 18 jaar geworden, dan komt dit recht te vervallen en moet de benodigde zorg vanuit bijvoorbeeld de Wmo of de Wlz bekostigd worden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ook voor jongeren bij wie sprake is van complexe problematiek, waarbij mogelijk sprake is van maatwerk en geen klip-en-klaar aanbod, deze overgang soepel verloopt, zodat de doorgaande lijn niet doorbroken wordt, ten behoeve van de cliënt?

De jeugdhulpregio's zijn verantwoordelijk voor de doorontwikkeling van de regionale expertteams en daarmee voor de manier waarop de aanpalende sectoren onderdeel zijn van deze teams.

Ten behoeve van een goed functioneren van deze teams heeft het Team Oppakken en Leren van Complexe Casuïstiek (TOLCC) van het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) in samenwerking met de zeven jeugdhulpregio's en het bovenregionaal expertisenetwerk Gelderland een document opgesteld met basisvereisten voor een goed functionerend expertteam.³

Het regionale expertteam zorgt ervoor dat er voor elk kind, ongeacht de complexiteit van de hulpvraag en de wachtlijsten bij aanbieders, op korte termijn passende hulp wordt georganiseerd daar waar dat lokaal niet lukt.

³ https://vng.nl/sites/default/files/2021-02/inspiratie_1.1_-_basis_vereisten_regionale_expertteams.pdf

Uit de praktijk blijkt dat casuïstiek waarbij verwijzers, zoals gezinsvoogden of wijkteamleden, vastlopen gaat over:

- het niet kunnen realiseren van integrale, ontschotte jeugdhulp;
- het niet kunnen realiseren van andere sociaaldomeinbrede oplossingen die kunnen leiden tot een doorbraak voor het gezin;
- de situatie dat er wel zicht is op ideale hulp, maar deze niet voorhanden is als gevolg van wachtlijsten en er dus overbruggingshulp nodig is;
- de situatie dat er hyperspecialistische kennis nodig is (onder andere uit het somatisch domein) en die daarmee grenst aan andere wettelijke kaders, zoals Wlz en Zvw;
- de situatie dat jeugdigen aangeven klaar te zijn met bemoeienis van jeugdhulp en er nog zorgen zijn, die dus grenst aan andere wettelijke taken, Wmo (18-/18+).

Het is evident dat ouders én jeugdige altijd betrokken zijn, zodat de verwijzer, die advies vraagt aan de experts, dit namens het gezin doet. Omdat het gesprek aan tafel veelal gaat om organisatorische/financiële rompslomp, is het aan de regio of zij ouders vooraf en achteraf (indien gewenst met de vertegenwoordiger van een expertteam) spreken óf standaard aan tafel. Ook is het aan de regio om het gehele proces en de overlegstructuur in te richten. Het regionale expertteam komt met elkaar tot een manier om nog beter en vroegtijdiger passende, maatwerkoplossingen te vinden voor kinderen, jongeren en hun gezinnen. Dit betekent dat het realiseren van een goed functionerend expertteam veel meer behelst dan het gesprek aan tafel:

- De infrastructuur in de regio is leidend voor de inrichting (sommige regio's hebben één stad of juist twee of drie kerngebieden).
- De positionering van de lokale wijkteams is eveneens bepalend voor de inrichting (sommige regio's hebben een sterk CJG of breed basisteam waarin doorbraak mogelijk is).
- Minimaal geregeld moet zijn: een regionaal aanspreekpunt voor de GI's.
- Minimaal geregeld moet zijn: een afbakening met andere casusoverleggen, zoals Jeugdbeschermingstafel, MDA++.
- Minimaal geregeld moet zijn: een contactpersoon (ambassadeur/maatje/procesregisseur) die na het advies betrokken blijft.
- Er kunnen overkoepelende regionale beleidsafspraken zijn, zoals het verplicht melden van uithuisplaatsing door verwijzers die invloed kunnen hebben op het proces.

5.2 De expertteams als goed functionerende spil in het netwerk

De invulling van een regionaal expertteam kan verschillen per jeugdhulpregio. Gezien de regionaal verschillende behoeften is dat begrijpelijk. Willen we echter regionaal tijdig knelpunten signaleren en oplossen, een lerende functie hebben naar gemeenten over de lokale praktijk en het functioneren van verwijzers, én de mogelijkheden van het bovenregionale expertisecentrum optimaal benutten, dan zijn 'goed' functionerende regionale expertteams een voorwaarde. Maar wat is 'goed'?

Onderstaand overzicht van basisvereisten heeft als doel een gemeenschappelijk kader te stellen voor 'goed'. Bovendien kan het helpend zijn om vorm en inhoud te geven aan de verdere ontwikkeling van het regionale expertteam. Let wel: de jeugdhulpregio's zijn zelf verantwoordelijk voor de doorontwikkeling van hun expertteams.

Basisvereisten	Toelichting
We werken vanuit de transformatiegedachte, waarbij het gezin centraal staat.	Doelen Jeugdwet, Actieprogramma Zorg voor de Jeugd, transformatiedoelen
We verrijken de analyse van de vraag (een grondige, verklarende probleemanalyse) en de inzet van hulp door intersectoraal en multidisciplinair samen te werken. We zoeken naar de meest passende (maatwerk)oplossing.	Gebruiken van richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, erbij betrekken van verschillende disciplines wanneer de casus hierom vraagt, denk aan Wmo, volwassen GGZ, verslavingszorg, schuldhulpverlening, et cetera
We zoeken oplossingen die een doorbraak veroorzaken in patronen die problematieken in stand houden.	Profiel experts kenmerkt zich door omdenkers.
We zoeken kostenbewuste oplossingen voor de korte en lange termijn.	Doorbraak aanpak IPW ⁴
We zoeken naar duurzame oplossingen. We voorkomen dat kinderen van de ene zorgvorm naar de andere zorgvorm verplaatst worden.	
We zorgen minimaal voor een vertrouwenspersoon als belangrijke ander/JIM voor de jongere.	Circulaire zorg Stichting JIM
De deelnemers hebben een hoge mate van geaccepteerd gezag. Binnen de regio is hun mandaat geregeld met betrekking tot de inhoudelijke uitkomst van de bespreking.	
Er is mandaat en een route om oplossingen te contracteren en te financieren (bijvoorbeeld inclusief niet-zorgoplossingen, zoals een lokaal doorbraakbudget).	
Het leren van ingebrachte casussen is geborgd in de werkwijze. Alle ingezette jeugdhulp met verblijf is casuïstiek om van te leren.	
Na bespreking en advies monitoren we de realisatie van het advies (nemen waar nodig regie op het proces) en analyseren we de voortgang van het zorgtraject om daarvan te leren.	

⁴ <https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/5-gemeenten-starten-met-maatwerkenaanpak-multiprobleemgezinnen/>

<p>We signaleren op basis van de casusbesprekingen hiaten in het zorglandschap en agenderen de verbeterpunten bij de gemeenten en aanbieders. We delen deze informatie in het bovenregionaal expertisenetwerk, zodat waar nodig op Zuid West-niveau acties te bundelen zijn.</p>	
<p>We schakelen het bovenregionaal expertisenetwerk in als we in onze regio geen passende oplossing zien en/of vinden.</p>	

Het op orde brengen en houden van de regionale expertteams maakt geen deel uit van de opdracht die vanuit VWS bij de gemeenten is neergelegd. Echter, om het bovenregionaal potentieel voldoende te kunnen uitnutten worden gemeenten op hun verantwoordelijkheden gewezen in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap.⁵

5.3 Bestuurlijk ambassadeurs

- De bestuurlijk ambassadeurs komen eens in de 3 tot 6 maanden samen.
- De bestuurlijk ambassadeurs zijn een groep mensen bestaande uit wethouders van de verschillende deelnemende jeugdhulpregio's.
- Zij zorgen voor draagvlak binnen het landsdeel, zodat er in het netwerk keuzes gemaakt kunnen worden ten behoeve van doorontwikkeling.
- De bestuurlijk ambassadeurs hebben in ons netwerk geen bestuurlijk mandaat; deze verantwoordelijkheid blijft bij de gemeente Rotterdam liggen. De bestuurlijk ambassadeurs kennen echter als opdracht om het netwerk te stimuleren tot bestaansrecht. De bestuurlijk ambassadeurs moeten hun 'goedkeuring' geven aan hun netwerkpartners om te doen wat ze moeten doen om de doelgroep te helpen. Ze fungeren hiermee als adviseurs voor de gemeente Rotterdam.
- De gemeente Rotterdam coördineert het netwerk op haar beurt namens de regio's.

5.4 Projectgroep

- De projectgroep komen eenmaal in de week samen.
- De projectgroep stelt de agenda op en stuurt stukken door ter voorbereiding van de ambtelijke overleggen.
- De projectgroep pakt vervolgacties op die voortkomen uit de ambtelijke overleggen.
- De projectgroep zorgt voor uitwisseling over en weer van de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de bovenregionale netwerken en vertegenwoordigt landsdeel Zuid West in het landelijke projectleidersoverleg.
- De projectgroep maakt afspraken met partners uit het netwerk ten behoeve van de doorontwikkeling van het netwerk.

⁵ <https://vng.nl/artikelen/norm-voor-opdrachtgeverschap-jeugd>

5.5 Afstemmingsoverleg Jeugd (AO)

- Het AO komt eenmaal in de vier weken samen.
- In het AO nemen beleidsmakers plaats die als regionale ambassadeurs zorgen voor draagvlak in de jeugdhulpregio's.
- De AO-leden worden door de projectgroep op de hoogte gesteld van de landelijke ontwikkelingen.
- In het afstemmingsoverleg worden punten geagendeerd die om bovenregionale input vragen en/of waarover bovenregionale overeenstemming moet komen.
- De AO-leden nemen deel aan de bouwteams ten behoeve van het uitrollen van innovaties op de thema's in samenwerking met vertegenwoordigers vanuit cliënt-perspectief, expertteamperspectief en onderzoeksperspectief.
- Het is aan de AO-leden om te beoordelen in hoeverre de gemeentedirecteur van de regio erbij betrokken moet worden met betrekking tot de capaciteit en het financiële plaatje. Het draagvlak binnen de regio is de verantwoordelijkheid van de AO-leden. Het is dan ook aan henzelf om te beoordelen of en zo ja welke rol de gemeentedirecteur zou moeten hebben.

5.6 Bouwteams

- De bouwteams komen bij elkaar om te brainstormen over wat ervoor nodig is om invulling te geven aan de desbetreffende thema's.
- Belangrijk hierin is dat niet alleen gedacht wordt vanuit vernieuwend zorgaanbod, maar dat er vooral aandacht is voor het 'leren van' en 'doorontwikkelen op'. In hoofdstuk 6 worden de bouwteams uitgebreid toegelicht.

5.7 VWS en VNG

- VWS is de opdrachtgever voor de coördinerende gemeenten om de expertisenetwerken tot een succes te maken.
- VWS stuurt de coördinerende gemeenten aan en zit de landelijke overleggen (zowel op bestuursniveau als op uitvoeringsniveau) voor.
- De coördinerende gemeenten leggen verantwoording af aan VWS.
- VNG is de belangenbehartiger die namens de gemeenten in gesprek is met VWS over de ontwikkelingen van de bovenregionale netwerken.

H6 | Inrichting en financiering

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de vormgeving van de drie deelfuncties zoals voor het bovenregionaal expertisenetwerk bedoeld: 1) consultatie en advies, 2) inzetten van hulpverlening en 3) leren en ontwikkelen en hoe de financiering hiervan eruitziet.

6.1 Deelfunctie 1: Consultatie en advies

Jongeren met meervoudige en de meest complexe problematiek krijgen niet altijd op tijd de juiste hulp. Terwijl juist deze jongeren dit het hardst nodig hebben en de betrokken hulpverleners ontzettend hun best doen voor deze jongeren. Voor deze groep jongeren moeten de meest deskundige professionals beschikbaar zijn en dient zo veel mogelijk expertise gebundeld te worden. We moeten ervoor te zorgen dat deze jongeren de best passende hulp krijgen

en betrokken professionals een beroep kunnen doen op een breed expertisenetwerk om die passende hulp te organiseren. Professionals in het lokale veld, maar ook informele hulpverleners en familie, zijn vaak betrokken en verlenen hulp aan deze jongeren. Deze betrokkenheid staat niet ter discussie. Professionals vanuit het expertisenetwerk kunnen advies en consultatie geven aan de betrokkenen als een situatie (dreigt) vast te lopen of de hulp niet het gewenste effect heeft. Advies kan gaan over de diagnose, het maken en uitvoeren van een plan, het bieden van de juiste hulp et cetera. Afhankelijk van de casuïstiek kunnen extra partijen en (andersoortige) professionals vanuit het expertisecentrum uitgenodigd worden.

Om uitvoering en opvolging te geven aan de deelfunctie 'consultatie en advies' komen de voorzitters van de regionale expertteams op tweewekelijkse basis bij elkaar in de vorm van interregionale intervisie om ervaringen uit te wisselen. Zie de bijlagen voor desbetreffende contactgegevens per regio en het hoofdstuk over governancestructuur voor hun taken en verantwoordelijkheden.

6.2 Deelfunctie 2: Inzetten en organiseren van hulp

Een groot deel van de beschikbare financiële middelen zal naar deze deelfunctie uitgaan. We geven op verschillende manieren invulling aan deze deelfunctie:

1. door casuïstiekoverleg met de voorzitters van de expertteams. Soms komt het voor dat het specifieke aanbod waarnaar gezocht wordt in een buurregio wel beschikbaar is;
2. door het vormen van bouwteams rond bovenregionale thema's. Deze thema's komen tot stand door input van de regionale expertteams en de jeugdhulpregio's. Door concrete doelen per thema te benoemen kunnen verschillende activiteiten opgetuigd worden die kunnen bijdragen aan het doel. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van nieuw hulpaanbod, het vergoeden van opstartkosten, het ontwikkelen van methodieken, verbetering van de samenwerking, het organiseren van webinars en het aanbieden van trainingen aan professionals.

6.3 Deelfunctie 3: Kennis- en ontwikkelfunctie

De invulling van dit onderdeel van het netwerk is tot stand gekomen in een coproductie tussen Chris Kuiper (manager Kwaliteit en Onderzoek bij iHub, bijzonder hoogleraar Intergenerationele Overdracht aan de Universiteit van Amsterdam en lector Transformatie in de Zorg voor Jeugd aan de Hogeschool Leiden), Robert Vermeiren (hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie bij Curium-LUMC, hoogleraar forensische kinder- en jeugdpsychiatrie aan het VUMC en bestuurslid Landelijk Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie) en Helena Ruimschotel (orthopedagoog- generalist in opleiding en voorzitter regionale expertteam Haaglanden en Midden-Holland). Het uitgebreide onderzoeksvoorstel is terug te lezen in de bijlagen. Hieronder volgt een korte introductie.

Dit voorstel beoogt het doel van kennisvermeerdering en kennisdeling. Op deze manier zorgen we ervoor dat onderzoek optimaal leidt tot kennisopbouw en -verspreiding en aldus verbetering van de praktijk. Om die reden bevat dit voorstel een overkoepelend onderdeel (leren en verbeteren door middel van participatief onderwerp, zie onderdelen 1 tot en met 4 verder beschreven) en een uitvoerend onderdeel (leren van casuïstiek, zie onderdeel 5). Het is expliciet de bedoeling om door verbinding ook andere bestaande en toekomstig te identificeren belemmeringen thematisch op te pakken.

Hoewel dit voorstel zich richt op één van de drie functies van het bovenregionaal netwerk in de regio Zuid West, een gebied waar meerdere jeugdhulpregio's nu al intensief samenwerken om de jeugdhulp te organiseren en te verbeteren, ligt het in de bedoeling om landelijk af te stemmen. Idealiter wordt een gelijkaardig onderzoek ook elders uitgevoerd. Een van de initiatieven in meerdere Zuid-Hollandse regio's betreft de oprichting van tafels waar complexe problematiek besproken wordt, teneinde gepaste hulp te kunnen bieden. Hier zal bij worden aangesloten.

Ook wordt aangesloten bij het landelijk traject Ketenbreed Leren. Dit voorstel ligt in feite in het verlengde daarvan. Dit onderzoek haakt voor de verdere uitwerking, het erbij betrekken van partijen en het verspreiden van resultaten aan bij Academische Werkplaatsen. Voor dit project in het bijzonder de regionale Werkplaatsen St-RAW, SAMEN en de landelijke werkplaats Risicojeugd.

6.4 Processtappen en financiering initiatieven

Het beschikbare budget wordt zo veel mogelijk besteed aan projecten die rechtstreeks bijdragen aan het verbeteren van de leefwereld van de jongeren. Er kan door zorgaanbieders, gemeenten, en anderen een beroep gedaan worden op de middelen vanuit het rijk. Om te komen tot besteding van de middelen zijn onderstaande processtappen opgesteld. Hierin staat de bovenregionale visie te allen tijde voorop.

De middelen voor het BREN worden verdeeld over de volgende onderdelen:

1. proceskosten:
 - a. projectleider;
 - b. uren voorzitters expertteams;
 - c. uren deelnemers bouwteams;
 - d. uren in te zetten experts (vacatiegeldregeling);
 - e. communicatie;
2. uitwerken thema's, waarvan 10% onvoorzien en niet toebedeeld aan een thema;
3. leren en ontwikkelen;
4. 10% onvoorzien.

Processtappen:

1.	Rode draden analyse Jaarlijks wordt er een rode draden analyse gemaakt door de (voorzitters van de) regionale expertteams en de jeugdhulpregio's. De rode draden en de monitoring vormen de uitgangspunten, waarop we het proces om te komen tot middelenbesteding verder gaan uitkristalliseren.
2.	Prioritering en criteria Uit deze rode draden analyse wordt een aantal geprioriteerde thema's geselecteerd en aangescherpt. Dit betreft bovenregionale thema's; tijdens het selecteren kunnen ook onderwerpen op de regionale en/of landelijke agenda gezet worden. Tijdens het formuleren van de thema's staat het bovenregionaal belang voorop. De thema's die bovenregionaal aangevlogen worden, worden geselecteerd door de expertteams (immers, zij hebben vanuit de inhoud goed zicht op wat er nodig is) en het AO. Aan welke criteria moeten de thema's voldoen om in aanmerking te kunnen komen? Onderstaande criteria zijn eerder in het AO Jeugd vastgesteld: <ol style="list-style-type: none">1) Het voorstel draagt bij aan een duurzame transformatie van de jeugdhulp. Dat wil zeggen dat het moet passen bij de transformatiedoelen⁶ die gesteld zijn met de invoering van de Jeugdwet, te weten:<ul style="list-style-type: none">• gebruikmaken van de eigen kracht van jongeren, ouders en hun sociale netwerk. Het is belangrijk dat zij de regie blijven houden over hun leven en dat ze samen met hun eigen omgeving en professionele hulpverleners naar oplossingen zoeken;• minder snel medicijnen voorschrijven en de zorgvraag terugbrengen;• eerder (jeugd)hulp bieden op maat voor kwetsbare kinderen;• samenhangende hulp voor gezinnen bieden: één gezin krijgt één plan met één regisseur;

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/jeugdhulp-bij-gemeenten>

- meer ruimte voor jeugdprofessionals en minder regeldruk bij hun werk.

2) Het voorstel betreft thema's die in heel Zuid-West spelen en waarvoor nog geen passende oplossing bedacht is. Denk aan:

- afspraken met partners uit de Wet langdurige zorg (Wlz);
- zorgen voor een passend aanbod voor de forensische doelgroep. Er worden momenteel (ook landelijk) knelpunten gezien in het zorgen voor een doorlopende lijn vanuit detentie richting jeugdhulp;
- alternatieven voor jongeren die langdurig in gesloten jeugdhulpinstellingen verblijven. Denk aan betere doorstroom en passende vervolghulp;
- juiste doorverwijzing/toeleiding naar specialistische GGZ en tevens de wachtlijstproblematiek binnen de GGZ;
- jeugdigen met ASS-problematiek waarbij sprake is van comorbiditeit;
- zorgen voor een doorgaande ontwikkellijn van 18-/18+, overgang Jeugdwet/Wmo;
- organisatie en inkoop van de jeugdhulp; mist er specifiek aanbod dat mogelijk bovenregionaal opgelost kan worden?
- resultaatmetingen en analyseren van trends. Er is momenteel geen sprake van structurele dataverzameling en evaluatie/monitoring hierop; doen we echt wat werkt?
- initiatieven die tot doel hebben om bovenregionaal van elkaar te leren.

3) Het voorstel past binnen de drie functies van het expertisenetwerk, te weten:

- het bieden van consultatie en advies aan behandelaren wanneer jeugdhulp stagneert of niet het gewenste effect heeft;
- het organiseren van hulp door middel van het inzetten van aanvullende expertise op de plek waar de jongere al hulp krijgt.

Context:

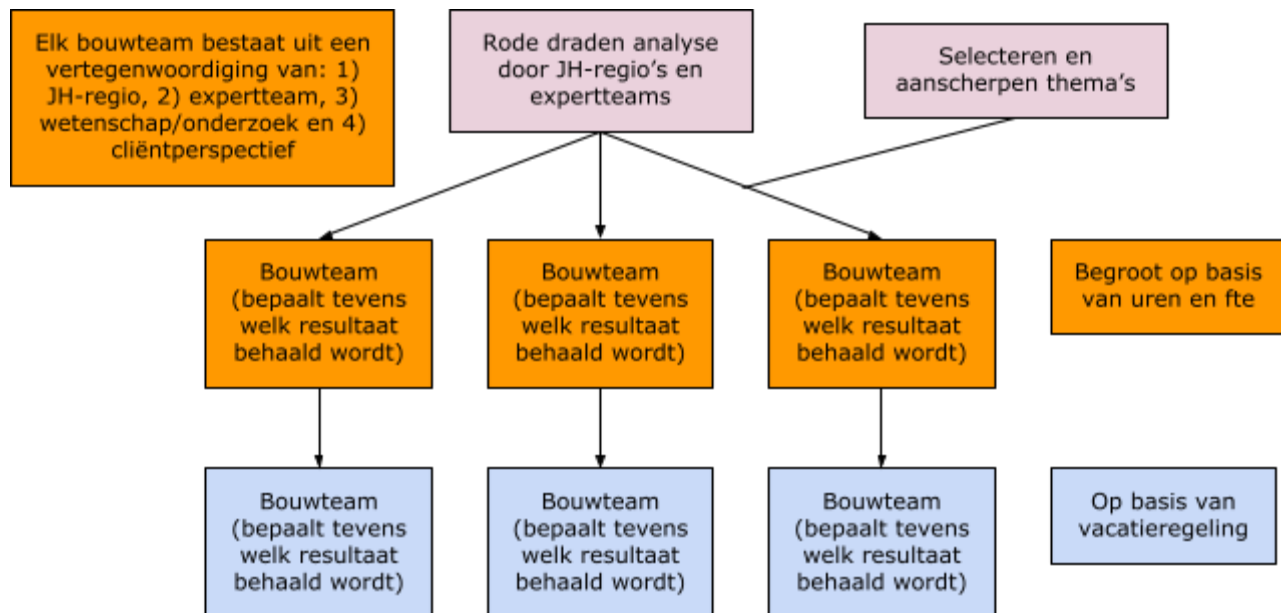
- het bundelen van kennis en expertise van professionals met verschillende specialismen in de regio en ervoor zorg dragen dat er in de regio geleerd wordt van complexe casussen ten behoeve van doorontwikkeling van jeugdhulp.

<p>3.</p>	<p>Bouwteams</p> <p>Om invulling te geven aan de thema's worden zo veel mogelijk relevante netwerkpartners/disciplines (zogenoemde bouwteams) uitgenodigd om met elkaar te brainstormen (bijvoorbeeld in de vorm van inspiratiesessies) over wat ervoor nodig is om invulling te geven aan de desbetreffende thema's. Belangrijk hierin is dat niet alleen gedacht wordt vanuit vernieuwend zorgaanbod, maar er vooral aandacht is voor het 'leren van' en 'doorontwikkelen op'. We vinden het met elkaar belangrijk om een groot deel van het budget te besteden aan het verwerven van wetenschappelijke inzichten, het leren van werkzame elementen (bijvoorbeeld door het uitvoeren van effectmetingen) en hierin te allen tijde de koppeling te maken met het boven- regionale perspectief.</p> <p>Er wordt een vierkant samengesteld bestaande uit een vertegenwoordiging van het expertteam, de jeugdhulpregio, onderzoek/wetenschap en cliënt-perspectief. Dit vierkant denkt verder na over de invulling van de rest van het (multidisciplinaire) bouwteam. De uren die de vertegenwoordigers in dit vierkant hieraan kwijt zijn moeten gefinancierd worden. Daarnaast wil je per thema een budget hebben om het thema te kunnen vormgeven en projecten te kunnen uitrollen. Het bouwteam stelt een kartrekker aan die in verbinding blijft met de gemeente Rotterdam als coördinator.</p> <p><i>Hoe wordt dit team gefinancierd?</i></p> <p>De kosten van de professionals in het bouwteam worden op voorhand begroot op basis van aantal fte en tijdsindicatie (vergelijkbaar met de coördinatiekosten van bijvoorbeeld projectleiding en uren van de voorzitters van de expertteams).</p> <p>Het bouwteam krijgt van tevoren een richtinggevend budget op basis waarvan het zijn plannen kan uitwerken tot (project)voorstellen. Dit budget wordt bepaald op basis van de prioritering van de thema's. We komen tot een sluitende begroting nadat de plannen zijn beoordeeld en goedgekeurd door de AO-leden en de voorzitters van de expertteams. Het totale budget moet hierin niet in één keer verdeeld worden over de thema's; we nemen een post 'onvoorzien' op, zodat er speelruimte is. Het budget wordt niet verdeeld naar rato of op basis van inwoneraantallen, omdat dit het boven-regionaal karakter in de weg staat. We willen voorkomen dat we in regio's blijven denken. Hoe het budget verdeeld wordt, wordt vastgesteld door het AO en de regionale expertteams en voorgelegd aan de bestuurlijk ambassadeurs. De bestuurlijk ambassadeurs adviseren vanuit hun positie de gemeente Rotterdam, die het mandaat heeft om het geld te gaan uitgeven. Om inkooptechnische redenen moeten de verzoeken tot uitgeven van de middelen door een jeugdhulpregio worden gedaan.</p>

	De uitvoering van de plannen wordt gecoördineerd door de jeugdhulpregio in samenwerking met de gemeente Rotterdam, maar de activiteiten kunnen worden uitgevoerd in meerdere regio's.
4.	<p>Naast bovenstaande inhoudelijke criteria kennen we onderstaande rechtmatige randvoorwaarden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ondersteunend aan de bestaande infrastructuur: <ul style="list-style-type: none"> • Het voorstel is ondersteunend aan de regionale infrastructuur, dat wil zeggen dat het moet aansluiten bij dat wat er al is. • Aanvullend merken we daarbij op dat er geen sprake mag zijn van het verbreden van het bestaande zorgaanbod in de eigen jeugdhulpregio. Het uitbreiden van het aanbod naar een andere jeugdhulpregio in het landsdeel Zuid-West is wel toegestaan, mits de aanvrager duidelijk kan aantonen dat de desbetreffende jeugdhulpregio hiermee akkoord gaat. • In het voorstel moet helder omschreven worden wat maakt dat dit vernieuwend is, waardoor de doelgroep waarvoor het BREN bedoeld is, beter bediend kan worden dan voorheen. Wanneer het voorstel een meerjarenplan betreft, is het goed om hierin rekening te houden met de tijdsspanne waarin de beschikbaar gestelde middelen uitgegeven mogen en kunnen worden. 2) Doelstellingen en resultaten: <ul style="list-style-type: none"> • In elk voorstel moeten heldere doelstellingen en resultaten beschreven worden. De aanvraag wordt getoetst op een logische en consistente relatie tussen doelen, activiteiten en inzet van de middelen. Uit de ingediende aanvraag moet dus helder blijken in hoeverre de gestelde doelen worden gerealiseerd, welke activiteiten daarmee gemoeid zijn en welke inzet hierop nodig is, in bemensing dan wel in geld. 3) Verantwoording: <ul style="list-style-type: none"> • De jeugdhulpregio is verantwoordelijk voor het sturen en monitoren op de middelen die door de opdrachtnemers gebruikt worden. • De gemeente Rotterdam verwacht van de jeugdhulpregio's na afloop van elk project, en uiterlijk voor 1 maart van het volgende jaar, een verantwoordingsverslag waarin gereflecteerd en gerapporteerd wordt op de behaalde resultaten en aangetoond wordt dat aan de eerder genoemde voorwaarden is voldaan. 4) Rechtmatige besteding: <ul style="list-style-type: none"> • Behalve dat de inhoudelijke criteria als toetsingskader gelden, moeten de middelen zowel juridisch als financieel rechtmatig uitgegeven worden. Dat betekent dat bij het verstrekken van de middelen aan zorgaanbieders de algemene regels van het

	<p>aanbestedingsrecht in acht genomen moeten worden.</p> <p>Ook moet worden voldaan aan het inkoopbeleid van de eigen jeugdhulpregio. Daarom stellen we dat de bouwteams bij het uitrollen van hun plannen een inkoopexpert mee laten denken in de rechtmatigheid van de besteding van het geld.</p>
5.	De plannen die de bouwteams hebben worden door de AO-leden en de voorzitters van de expertteams beoordeeld en getoetst voordat ze in praktijk gebracht worden.
6.	Wanneer het bouwteam zijn plannen rond heeft, kunnen de mensen en organisaties die betrokken moeten worden bij de uitvoering van de plannen betaald worden door middel van een vacatieregeling.
7.	Op basis van deze thema's maakt het AO jaarlijks een ontwikkelagenda waarin met elkaar invulling gegeven wordt aan de activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen en waarin de thema's een plek krijgen. Hierin krijgen ook de landelijke ontwikkelingen een plek.
8.	De gemeente Rotterdam geeft als coördinerend gemeente voor het BREN vorm aan de uiteindelijke besluitvorming over de besteding van de middelen en laat zich hierover adviseren door de bestuurlijk ambassadeurs.

Samengevat:

06.5 Bovenregionale thema's zoals vastgesteld d.d. juni 2021

Hieronder volgen de thema's zoals deze in het AO Jeugd met elkaar besproken zijn. Er is getracht het denken in aanbod los te laten en zich te verplaatsen in het perspectief van de cliënt. Vanuit de hulpvraag van de cliënt is gekomen tot vier thema's, die raken aan: 1) behoefte aan nabijheid en kleinschaligheid in hulpverlening, 2) wachtlijstproblematiek, 3) doorlopende lijn met betrekking tot de forensische doelgroep en 4) hoogspecialistische zorgvragen. Op basis van de praktijk- uitwerkingen van deze thema's hopen we tot bouwteams te komen die hier in het breedste zin van het woord mee aan de slag gaan, om de desbetreffende doelgroep een beter perspectief te kunnen bieden.

Thema 1) Mag ik meer tijd en onverdeelde aandacht voor mijn ingewikkelde problemen?

Omdat ik en mijn ouders problemen hebben kan ik nu niet thuis wonen. Dat komt omdat de hulp die we thuis kregen niet nog meer tijd bij ons thuis kon helpen dan ze al deden. Nu woon ik op een groep met negen anderen. Ik zou graag meer aandacht willen van mijn favoriete groepsleider die ook mijn mentor is, maar die is er maar twee dagen per week. Zij is ook mentor van vier andere jongeren en het is hier altijd heel druk. Daar kan ik niet zo goed mee omgaan, dus blijft het steeds misgaan. Ik heb dit besproken met mijn jeugdbeschermer. Ik zou beter in een gezinshuis of op een andere plek passen, waar het voor mij rustiger is en ik beter kan praten en tijd kan besteden met de hulpverleners, maar die plekken zijn niet beschikbaar. Ik zie de jeugdbeschermer maar één keer in de twee weken. Ik kan hem altijd appen en bellen, maar dat doe ik niet zo graag. Ik weet dat de zorg door de gemeente georganiseerd wordt, omdat zij dicht bij mij staan. Maar ik ken de gemeente eigenlijk niet. Ik zou wel graag willen vertellen hoe ik beter geholpen kan worden.

Thema 2) Mijn problemen zijn ingewikkeld, waarom moet ik zo lang wachten?

Ik heb hulp nodig met alles in mijn hoofd. Het is in mijn hoofd druk en soms praat mijn hoofd met mij. Het zegt dan hele vervelende dingen tegen me en daar word ik somber van of ga ik ga er dingen van doen die ik niet wil. Ik heb dit van mijn moeder, die ook problemen heeft. Een beetje anders dan ik, maar ik weet nooit hoe mijn moeder gaat reageren. Daar word ik wel eens bang van. Dan zie ik het allemaal niet meer zitten en wil ik alleen maar dat alles stopt. Bij de huisarts hebben we een doorverwijzing voor mij gekregen, en over drie maanden had ik een intakegesprek staan. Drie weken geleden ging het even helemaal mis thuis en hebben de burens de politie gebeld. De mensen van de crisisdienst maakten zich zoveel zorgen om mij dat ik medicijnen heb gekregen om rustig te worden en naar een opvang ben gegaan. Ik werd daar heel verdrietig en suf van de medicijnen en daardoor heb ik iets gedaan waar ik niet over wil praten. Maar ik moest toen naar Zikos. Dat ging ineens heel snel en nu voel ik me iets beter. Mijn moeder wacht ook nog steeds op hulp, maar dat gaat anders. Niet via de gemeente, maar via de verzekering. Ik snap dat verschil niet zo. Ik mag eigenlijk alweer dichterbij mijn moeder zijn, maar er is nog geen hulp hierna. De intake gaat niet meer door, omdat ze zeggen dat ik nu iets anders nodig heb. Ik weet nog niet hoelang ik hierop moet wachten en hoelang ik hier nog moet blijven.

Thema 3) Ik doe vaak dingen verkeerd, maar waarom wil niemand mij helpen?

Mijn vader is een echte man en zo heeft hij mij ook opgevoed. Bij ons in de familie zorgen we voor elkaar. Dat heeft hij er letterlijk ingeramd. Hij had geen werk, maar altijd genoeg geld. Ik en mijn broers hebben al vroeg geleerd hoe je aan geld komt. Toen ik nog veel kleiner was, mocht ik al mee om door kleine doorgangen te kruipen. Mijn grote broer gaf mij mijn eerste mes. Ik moest toen wel eerst bewijzen dat ik het verdiende door er in de buurt iemand mee te steken. Dat durfde en wilde ik niet, maar ik wist ook niet hoe ik eronder uit moest komen. Ik ben zo bang voor mijn broer. Als ik het niet doe, hoor ik niet meer bij de familie. En dan loop ik zelf ook gevaar. Ik heb toen even vastgezet, wat ik verschrikkelijk vond. Ik heb daar geleerd om nog beter voor mezelf op te komen. Je moet aanvallen voordat je aangevallen wordt. De wet van de gevangenis en op straat. Toen ik weer thuis was, werd mijn vader opgepakt en hebben mijn broers en ik gevochten met de politie. Omdat ik minderjarig ben, moest ik naar de crisisopvang. Ik vond daar een meisje leuk en ben 's nachts naar haar kamer gegaan. Mijn neef zei me altijd dat je even door moet zetten omdat meisjes eerst altijd 'nee' zeggen, maar ze echt wel willen. Toen de groepsleider mij betrapte heb ik haar geslagen en mijn mes gepakt. Ik schaamde me eigenlijk, maar ik laat me niet kennen. Alles om ervoor te zorgen dat ik niet gezien word als een softie door mijn familie en vrienden. Ik weet wel dat het niet goed is, maar ik ben zo bang en weet eigenlijk niet beter dan het zo op te lossen. Ik heb geen andere manieren geleerd vanuit huis en vind het daarom moeilijk om het 'goed' te doen. Nu ben ik niet meer welkom op de opvang en de ambulante hulpverlener en jeugdreclasserders komen niet bij mij thuis. Misschien moet ik terug naar de gevangenis. Ik word gestraft, maar wil eigenlijk geholpen worden.

Thema 4) Mijn problemen komen niet vaak voor en zijn ingewikkeld, mag ik hulp van de mensen die er veel verstand van hebben en het liefst dichtbij thuis?

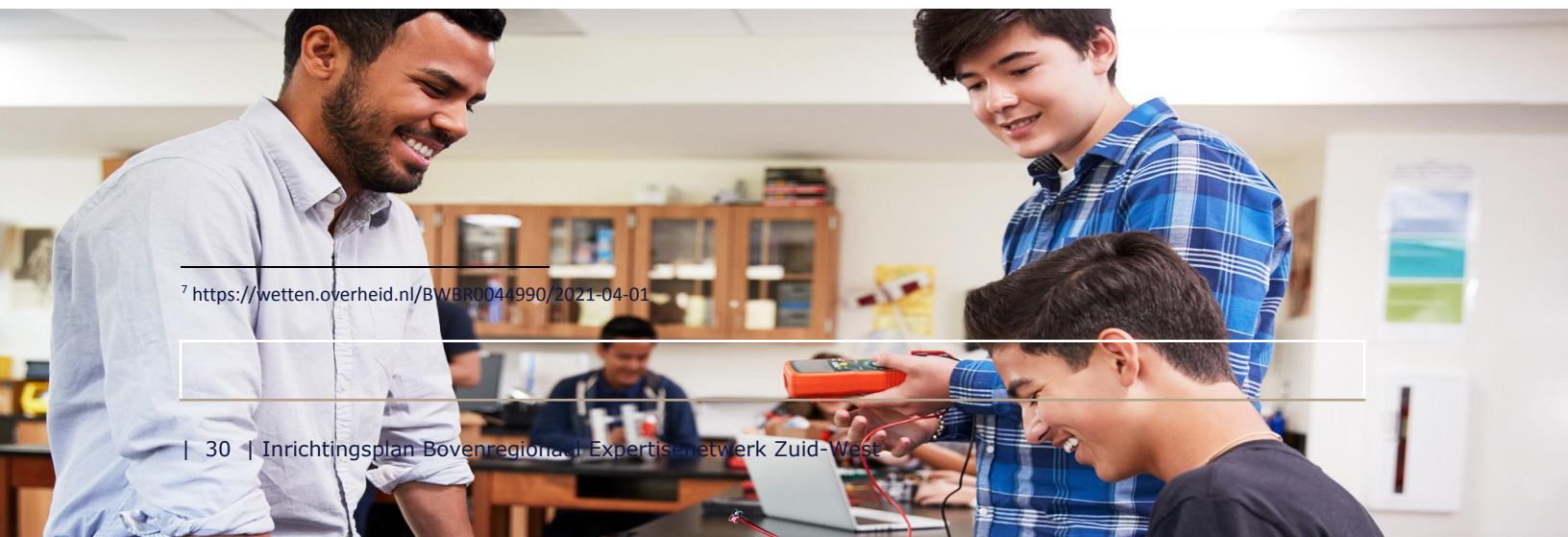
Ik heb al sinds heel jong een lichamelijke aandoening waardoor ik heel erg wisselend kan zijn in hoe ik me voel en hoe ik me gedraag. Ik heb daar geen controle over. De medicijnen maken me

misselijk, maar ik heb ze toch nodig. Ik heb dubbel pech, want ik heb ook autisme. Ik heb daar zelf niet zo veel last van, maar mijn behandelaren zeggen dat ik nogal 'zwart-wit' denk. In combinatie met mijn stemmingswisselingen is dit niet zo handig, omdat ik dan nog somberder word als ik een slechte bui heb en meer onberekenbaar ben als ik een goede bui heb. Ik doe soms heel gevaarlijke dingen, omdat dat dan zomaar in mij opkomt. Omdat ik misselijk ben van de medicijnen, probeer ik nu gewoon helemaal niet meer te eten. Dat is het enige stukje waar ik wel controle op heb in mijn leven. De combinatie van problemen die ik heb komt niet veel voor, wordt door de arts gezegd. Er is een organisatie die mij heel goed kan helpen, maar dat is helemaal aan de andere kant van het land. Mijn ouders kunnen niet zo makkelijk komen, dus dat willen we liever niet. Ik maak mijn ouders er ook verdrietig mee. Maar dat is blijkbaar wel de enige plek waar ze er echt verstand van hebben. Waarom kunnen die mensen niet naar mij komen en waarom voel ik me zo alleen staan met deze problemen?

H7 | SPUK-regeling en begroting

Voor landsdeel Zuid West is voor 2020 een bedrag van € 1.710.000,- en voor 2021 een bedrag van € 4.680.380,- beschikbaar gesteld in het kader van het bovenregionaal expertisenetwerk. Voor 2022 is reeds € 4.850.000,- gereserveerd. Het bedrag voor 2021 is gebaseerd op 75% vaste bekostiging en 25% op basis van het aantal jongeren tot 23 jaar (964.582 jongeren). Voorwaarden die van toepassing zijn op het besteden van de middelen zijn terug te vinden in de *Regeling van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van houdende regels met betrekking tot het verstrekken van een specifieke uitkering voor de instandhouding en doorontwikkeling van de bovenregionale expertisecentra jeugdhulp (SPUK)*⁷. Zie bijlagen voor de begroting van 2020.

⁷ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044990/2021-04-01>

H8 | Communicatie

Met betrekking tot communicatie betreffende de ontwikkelingen in het bovenregionaal expertisenetwerk is gekozen voor een nieuwsbrief die breed verspreid wordt binnen de samenwerkingspartners. Deze nieuwsbrief zal eens per kwartaal uitkomen en gemaakt worden vanuit de praktijk in samenwerking met de voorzitters van de regionale expertteams. Naast de nieuwsbrief wordt, zowel landelijk als regionaal, gewerkt aan het uitbreiden van de communicatie door middel van verschillende platforms (denk aan LinkedIn-pagina's en de websites van betrokken organisaties). Zowel landelijk als regionaal wordt de volgende begripsomschrijving gebruikt voor onze doelgroep en doelstellingen met betrekking tot communicatie.

Doelgroep

De doelgroep voor de communicatie bestaat uit de regionale expertteams, jeugdhulp professionals, toeliders, jeugdbeschermers, samenwerkingspartners in de jeugdhulp, gemeentelijke ambtenaren en ervaringsdeskundigen. Het expertisenetwerk dient daar bekend te zijn, voor hen toegankelijk te zijn, ter inspiratie te dienen en een lerend netwerk te vormen.

Doelstelling van de communicatie

- 1) inzetten op vindbaarheid en functie bekendheid van de expertisenetwerken voor zorgprofessionals in de expertteams en de expertisenetwerken;
- 2) een platform bieden om kennis en aanpakken te delen, om onderling contacten te leggen en elkaar te informeren wie welk specialisme heeft.

Vormgeving communicatie

Om ook de communicatie bovenregionaal te kunnen vormgeven is de behoefte uitgesproken om van elke regio een afgevaardigde verantwoordelijk te maken voor het communicatieplan. Dit team ziet er als volgt uit: Pauline Aarts (namens de gemeente Rotterdam), Roos Breevaart (namens JBRR), Birgit Diepstraten (namens JB West) en Esther Meisel (namens GO! voor Jeugd). Het team maakt onderling afspraken over de communicatie met betrekking tot het BREN.

H9 | Risicomanagement

Zoals we eerder al schreven is het jeugdzorglandschap in Nederland complex ingericht. Lokaal en regionaal is de toeleiding naar zorg voor de complexe doelgroep anders georganiseerd. Dit betekent dat er ook sprake kan zijn van verschillende, soms tegen-gestelde belangen. In dit hoofdstuk delen wij de risico's die wij zien in de ontwikkeling van het bovenregionaal expertisenetwerk.

1) Het BREN kan van invloed zijn op de regionale situatie

Afhankelijk van de wijze waarop het expertisenetwerk is ingericht, kan het invloed hebben op de regionale situatie. Vooropgesteld: we gaan ervan uit dat we vooral van elkaar kunnen leren en dat het juist mooi is dat positieve elementen uit de regio hun weg vinden naar een andere regio. Het risico bestaat dat de verwachting ontstaat dat expertteams op dezelfde manier moeten werken.

Beheersmaatregel: het is belangrijk om deze verwachtingen vooraf met elkaar scherp te hebben en voortdurend met elkaar in contact te blijven zoals in de draagvlakroute beschreven staat. In onze visie bepaalt elk expertteam zelf zijn werkwijze, in overleg met de regionale opdrachtgevers.

2) Er kan sprake zijn van onevenredig gebruik van het netwerk door één of meerdere regio's

De verschillende expertiseteams in de regio Zuid West zijn allemaal anders georganiseerd. Ook verschilt de schaalgrootte. Dit kan betekenen dat het ene team intensiever participeert in het expertisenetwerk dan het andere. Ook kan het zijn dat de een meer profiteert van de activiteiten van het netwerk dan de ander. Het risico bestaat dat er hierdoor onenigheid ontstaat over inzet en budgetverdeling. Ook landelijk kan het zijn dat het ene expertisenetwerk verder vooruitloopt dan het andere.

Beheersmaatregel: het op orde krijgen van de basis in de regionale expertiseteams valt op dit moment niet binnen de scope van het bovenregionale expertisenetwerk. Het is belangrijk om hier in de uitwerking afspraken over te maken indien deze verantwoordelijkheid wel bij het bovenregionaal netwerk terecht zou komen.

3) Het risico bestaat dat er een extra laag gecreëerd wordt, waardoor casuïstiek 'over de schutting' gegooid wordt

Wanneer het expertisenetwerk de mogelijkheid biedt om individuele casuïstiek te bespreken, ontstaat het risico dat regionale expertteams of wijkteams de casus 'over de schutting' gooien naar het expertisenetwerk.

Beheersmaatregel: in onze visie blijven de casuïstiekbesprekingen bestaan in de regionale expertteams. Waar nodig kan in deze overleggen een beroep worden gedaan op specialistische kennis van een partner in het expertisenetwerk. Het bovenregionale expertisenetwerk gebruiken we om overkoepelende trends met elkaar te delen. Daarnaast is het verstandig om zo veel mogelijk aan te haken bij bestaande overlegstructuren, zodat er geen extra overleggen bij komen.

4) Politieke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op het budget voor het expertisenetwerk

Op dit moment is er structureel een budget van € 26 miljoen vrijgemaakt voor de expertisecentra. Politieke ontwikkelingen kunnen er echter voor zorgen dat er andere keuzes gemaakt worden in de verdeling van het budget. Landelijke bezuinigingen zijn niet ondenkbaar. Dit kan een bedreiging vormen voor het voortbestaan van de expertisecentra.

Beheersmaatregel: zorg er te allen tijde voor dat de regionale expertiseteams niet afhankelijk zijn van het expertisenetwerk.

5) De kans bestaat dat zorgaanbieders en gemeenten te veel op het expertisenetwerk gaan leunen voor het organiseren van passende hulp

Gemeenten hebben de zorgplicht voor kinderen en gezinnen. Het is de taak van de gemeenten om regie te voeren op het zorglandschap. De kans bestaat dat gemeenten en zorgaanbieders een afwachtende, passieve houding aannemen in de verwachting dat het expertisenetwerk met een oplossing zal komen. Ook bestaat de kans dat er binnen de regio van het expertisenetwerk een specifiek zorgaanbod is waarnaar verwezen kan worden, zodat cliënten buiten de eigen regio worden geplaatst. Hierdoor is er voor zorgaanbieders minder urgentie om eenzelfde aanbod in hun eigen regio te organiseren.

Beheersmaatregel: het is belangrijk om vooraf de rollen en verantwoordelijkheden heel duidelijk te specificeren.

6) Er komen veel taken en verantwoordelijkheden bij de expertteams te liggen

Binnen Zuid West kiezen we ervoor om de expertteams een prominente rol te geven in de bovenregionaal netwerk. De hoeveelheid taken die al op hun bordje ligt wordt hiermee nog groter. De kans bestaat dat zij te weinig tijd hebben of te veel druk ervaren om aan alle verwachtingen te kunnen voldoen. Zo vragen we van de expertteams in de eerste plaats om oplossingen te vinden voor casuïstiek die ingebracht wordt, maar vragen we hen in de tweede plaats om het netwerk uit te breiden en van elkaar te leren om te kunnen doorontwikkelen.

Beheersmaatregel: heldere en eenduidige afstemming met de (voorzitters van) expertteams over verwachtingen, rollen en verantwoordelijkheden die gevraagd worden binnen het BREN.

7) Geen of te weinig bestuurlijk draagvlak

Er spelen veel bovenregionale ontwikkelingen waarvoor nog geen goede governancestructuur is. Veel ligt hierdoor in de structuur van de regionale expertteams, hoe kunnen we er desondanks voor zorgen dat het netwerk echt van ons allemaal wordt en niet alleen van de expertteams? Nog niet iedereen voelt zich onderdeel (en daarmee eigenaar) van het BREN.

Beheersmaatregel: stel een goed werkende groep samen met bestuurlijk ambassadeurs met draagvlak richting de regio's en neem hierin andere bovenregionale ontwikkelingen mee.

H10 | Planning

De afgelopen periode is er met het netwerk gewerkt aan verschillende elementen om de doelgroep met betrekking tot complexe casuïstiek beter te kunnen bedienen. Een aantal gremia en ontwikkelingen hebben al een mooie plek binnen het netwerk gekregen. Een aantal onderdelen staat echter nog in de kinderschoenen en moet verder uitgerold worden:

- Communicatieplan, opgesteld door de communicatieadviseurs van de verschillende betrokken jeugdhulpregio's. De eerste nieuwsbrief is verzonden, de volgende zal na de zomer worden opgemaakt. Het grotere geheel met betrekking tot de communicatie over het netwerk moet nog ontwikkeld worden. In de werkgroep die hierover is samengesteld zal de landelijke communicatie over de verschillende netwerken in het land ook een plek moeten krijgen.
- De verschillende scenario's die denkbaar zijn om het onderwijs meer aan de regionale expertteams te verbinden. In dit inrichtingsplan worden hiertoe een aantal suggesties gedaan. Het is echter aan de expertteams om dit een plek te geven.
- Landelijk wordt gesproken over de verbinding tussen het CCE, het BREN en K-EET. Om tot volledige dekking van passende zorg te kunnen komen is het wenselijk om deze verschillende netwerken met elkaar te verweven en aan elkaar te verbinden. Op die manier kan optimaal gebruikgemaakt worden van kennis en expertise. Hoe dit in Zuid-West vorm krijgt moet verder worden uitgedacht.

Op 16 juli 2021 staat de eerste bijeenkomst van de bestuurlijk ambassadeurs gepland. Intussen kunnen de bouwteams geformeerd worden en kan aan de slag worden gegaan met de thema's zoals die voor 2021 worden vastgesteld. Globaal ziet de planning voor dit jaar er dan als volgt uit.

Wanneer?	Wat?
Q3 + Q4	Vaststellen inrichtingsplan door jeugdhulpregio's, expertteams en bestuurlijk ambassadeurs
Q3	Vormen bouwteams per thema, te beginnen met het vierkant jeugdhulpregio, expertteam, clientperspectief, onderzoek, en uitbreiden naar een multidisciplinair team
Q3	Opstellen begroting verdeling middelen 2021
Q3	Start activiteiten met betrekking tot de thema's
Q3	Opleveren communicatieplan door communicatiemedewerkers uit de verschillende jeugdhulpregio's
Q4	Verantwoording besteding van de middelen 2021
Q4	Opnieuw inventariseren rode draden voor ronde middelen 2022

H11 | Ter afsluiting

Zoals in de introductie van dit inrichtingsplan beschreven staat betreft dit plan geen blauwdruk en kan het worden aangepast naargelang de situatie hierom vraagt. Het plan geeft richting aan het netwerk zoals het zou kunnen fungeren en bevat alle elementen die hiervoor nodig zijn. De projectleider zal jaarlijks een evaluatie afgeven aan de bestuurlijk ambassadeurs met betrekking tot het functioneren van het netwerk. Immers, het netwerk is een dynamisch geheel dat, net als de inhoud ervan, voortdurend in ontwikkeling is.

H12 | Bijlagen

Bijlage 1: rode draden analyse d.d. 2020

Bijlage 2: vervulling taken verschillende gremia

Bijlage 3: contactgegevens voorzitters regionale expertteams en ambtelijke vertegenwoordiging per jeugdhulpregio

Bijlage 4: begroting middelen 2020

Bijlage 5: kennis- en ontwikkelfunctie bovenregionaal expertisenetwerk

Bijlage 5.1: leren op drie niveaus

Bijlage 1: rode draden analyse

Ten behoeve van het leren van complexe casuïstiek is door VWS en de VNG aan ieder landsdeel gevraagd een analyse te maken van het zorgaanbod en de knelpunten van de regio. Het gaat hierbij om een analyse of het (boven)regionale zorgaanbod afdoende aansluit bij de zorg- behoefte van gezinnen die te maken hebben met de meest complexe problematiek.

In deze analyse hebben we thema's met de expertteams opgehaald die knelpunten veroorzaken in het goed kunnen organiseren van hulp voor de meest kwetsbare doelgroep. Daarnaast is er ook een inventarisatie gemaakt van wat de expertteams als tekort in het zorgaanbod ervaren. Het gaat hierbij óók om te weinig capaciteit van bestaand aanbod.

Hoewel het BREN niet opgericht is voor regionale inkoopvraagstukken, willen we dit wel meenemen, aangezien te weinig capaciteit in bestaand aanbod twee effecten kan hebben:

- 1) Door het uitblijven van passende hulp in bestaand aanbod neemt de complexiteit van de problematiek toe.
- 2) Te weinig capaciteit in bestaand aanbod belemmert het combineren van op maat samengestelde zorgpakketten.

Thema's

❖ Samenwerking en verbinding met andere expertises/domeinen

Om tot perspectiefbiedende trajecten te kunnen komen voor de meest complexe doelgroep is het van belang om buiten de kaders van de Jeugdwet te kunnen kijken. Dit betreft domein-overstijgende, bovenregionale hick-ups, die niet enkel om regionale verbeteringen vragen, maar juist breder zullen moeten worden opgepakt. Het gaat hierbij om aanpalende sectoren, zoals de Wlz (Wet langdurige zorg), volwassenen-GGZ, Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en onderwijs. Zij alle kennen andere financieringsstromen, een andere aansturing en worden op andere schaal of regio georganiseerd dan de zorg en hulpverlening die vanuit de Jeugdwet bekostigd wordt. Hierdoor wordt het werkelijk verbinden, domein- overstijgend werken en het kunnen leveren van maatwerk in gezinnen en voor jongeren in de praktijk belemmerd.

Verbinding Wlz

Er is onvoldoende aansluiting bij het domein Wlz (intensieve zorg bekostigd vanuit de Wet langdurige zorg en geïndiceerd door het Centrum Indicatiestelling Zorg). Een hoog percentage van de meest complexe doelgroep van jongeren die gebruikmaken van jeugdhulpverlening heeft na de 18de verjaardag nog een vorm van behandeling en/of begeleiding nodig. Als deze jongeren in aanmerking zouden kunnen komen voor een Wlz-indicatie, is deze moeilijk te verkrijgen en vindt er geen inhoudelijke matching plaats over de wijze waarop de jongere van het aanbod zou kunnen profiteren. Dit betreft een strenge procedurele 'papieren' aanvraag. Als de Wlz-indicatie verkregen is, zijn de wachtlijsten dusdanig lang dat er geen aansluiting bij de jeugdhulpverlening mogelijk is. Voor continuïteit van zorg is het van belang een betere aansluiting te maken, zodat jongeren niet tussen wal en schip vallen.

Verbinding met de volwassenen-GGZ

Verbinding met de volwassenen-GGZ is van belang om meer gezinsgericht te kunnen werken. Immers, binnen een gezinssysteem is altijd sprake van een wisselwerking. Welke invloed heeft een kind met een ontwikkelingsstoornis op het ouderschap van opvoeders? En vice versa: welke invloed heeft een ouder met psychische problematiek op het veilig kunnen opgroeien en ontwikkelen van een kind?

Verbinding Wmo

Goede verbinding tussen de Jeugdwet en de Wmo is noodzakelijk om de overgang van 18- naar 18+ voor jongeren te versoepelen. Wanneer jongeren onder de 18 jaar zijn, wordt de jeugdhulpverlening gefinancierd vanuit de Jeugdwet. Ben je 18 jaar geworden, dan komt dit recht te vervallen en moet de benodigde zorg vanuit bijvoorbeeld de Wmo of de Wlz bekostigd worden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ook voor de jongeren bij wie sprake is van complexe problematiek, waarbij mogelijk sprake is van maatwerk en geen klip-en-klaar aanbod, deze overgang soepel verloopt, zodat de doorgaande lijn niet doorbroken wordt ten behoeve van de cliënt?

Verbinding onderwijs

De verbinding tussen jeugdhulp en het onderwijs is in de praktijk een organisatorische uitdaging vanwege verschillende financieringsstromen, maar is van groot belang om de continuïteit tussen onderwijs en zorg voor kinderen bij wie sprake is van complexe problematiek te kunnen borgen. Doel hierbij is deze kinderen toekomstgerichte trajecten te kunnen aanbieden.

❖ Zorgen voor passend aanbod voor de forensische doelgroep

Er worden momenteel (ook landelijk) knelpunten gezien in het zorgen voor een doorlopende lijn vanuit jeugddetentie en JeugdzorgPlus richting (al dan niet vrijwillige) jeugdhulp. De forensische doelgroep die delinquent gedrag (vaak gepaard met agressie) vertoont of heeft vertoond is een doelgroep waarvoor de jeugdhulp niet altijd voor openstaat of zichzelf voldoende capabel acht om met deze problematiek om te gaan. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat jongeren niet in een gat vallen, maar er continuïteit bestaat in hun dagbesteding/leerlijn/begeleiding/behandeling?

❖ Alternatieven voor de JeugdzorgPlus

In Zuid-Holland wordt er hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus. Er is een grootschalig verandertraject gaande waarbij we proberen andere zeer intensieve zorgvormen op te bouwen zodat de vraag voor JeugdzorgPlus zal afnemen. Daarnaast proberen we de zorg binnen de JeugdzorgPlus ook te verder te ontwikkelen. De alternatieven zijn in ontwikkeling en de doorontwikkeling van de reguliere JeugdzorgPlus ook. Denk aan betere doorstroom en passende vervolghulp, met aansluiting van onderwijs en continuïteit in de leerlijn. We zien meer mogelijkheden in het bedenken en uitvoeren van dergelijke alternatieven wanneer we dit bovenregionaal kunnen doen in plaats van regionaal. De plaatsingscoördinatie Zuid West zou hier samen met de aanbieders een rol in kunnen hebben. Hierin zien we veel uitdagingen, zoals veiligheidsvraagstukken en de toenemende vraag die je aan lokaal onderwijs en hulpverlening stelt. In Zuid-Holland zijn we in opbouw met deze innovatie.

- ❖ Juiste doorverwijzing/toeleiding naar specialistische GGZ en wachtlijstproblematiek binnen de GGZ

Naast de verwijfsroute vanuit gemeenten en gecertificeerde instellingen (GI) kennen we de medische verwijfsroute naar de specialistische geestelijke gezondheidszorg vanuit huisartsen. Hoe kunnen we deze route meer integreren in de regionale expertteams? Hoe krijgen we zicht op de jongeren die meer nodig hebben dan alleen deze enkelvoudige verwijfsing? Het komt voor dat de zeer complexe jongeren pas in beeld komen bij een jeugdteam, expertteam of GI wanneer het binnen de jGGZ al uit de hand gelopen is en er escalatie(s) hebben plaatsgevonden. Het gebeurt in de praktijk dat er dan geen andere oplossing meer voorhanden is dan zeer intensieve vormen van jeugdhulp, bijvoorbeeld een opname bij ZIKOS (Zeer Intensieve Kortdurende Observatie en Stabilisatie). Het ZIKOS wordt vaker de Intensive Care van de JeugdzorgPlus genoemd. Hoe krijgen we meer zicht en grip en kunnen we eerder helpen om escalatie te voorkomen? Hoe kan het BREN profiteren van de kennis en kunde van artsen en psychiaters werkzaam in deze medische route om zorg voor deze jeugdigen zo thuis mogelijk te organiseren? Als we kennis en expertise hierover bovenregionaal kunnen uitwisselen komt dit ten goede aan de, soms complexe, zoektocht naar een passend hulpaanbod voor de doelgroep die niet in beeld is binnen de jeugdhulpverlening.

Op een andere manier naar zorgvragen kijken, deze analyseren en hier het aanbod op aanpassen kan mogelijk bijdragen aan het terugdringen van wachtlijstproblematiek waarmee veel GGZ-organisaties te kampen hebben. Hiervoor is niet alleen kennis van de medische route nodig, maar spelen ook wetenschappelijke inzichten een rol. Het erbij betrekken van universiteiten en academische instellingen voor het doen van onderzoek naar gezinsproblematiek en interventies is hierin noodzakelijk.

- ❖ ASS-doelgroep

Jeugdigen met problematiek in het autismespectrum (ASS) waarbij sprake is van comorbiditeit, bijvoorbeeld in de vorm van forse gedragsproblematiek. Met name voor kinderen bij wie het belangrijk is om juist wél even (tijdelijk) uit de thuissituatie gehaald te kunnen worden, zijn er onvoldoende passende mogelijkheden waardoor zij tot rust kunnen komen, kunnen stabiliseren en behandeld kunnen worden.

- ❖ Organisatie en zorginkoop

Problematiek die heel weinig voorkomt en geduid wordt als écht een specialisme, wordt niet op lokaal of regionaal niveau ingekocht. Hiervoor is het Landelijk Transitie Arrangement (LTA). Echter, deze zorg is dan vaak niet dicht bij het gezin. Wat is voorliggend: de passende hulp of zo lokaal mogelijk?

- ❖ Resultaatmetingen en het analyseren van trends

Er wordt momenteel per jeugdhulpregio (per regionaal expertteam) geregistreerd op casusniveau. Er worden ook regionale analyses gemaakt, maar deze gegevens zijn moeilijk vergelijkbaar. Daarnaast is de registratie regionaal ingericht. Leren we ook genoeg van elkaar? Als we tevreden zijn over hoe we iets ingericht hebben, kunnen de andere regio's dat misschien nog beter? Wat kunnen we leren van de casuïstiek van de andere regio?

Ontbrekend zorgaanbod of tekort aan capaciteit

❖ Direct inzetbare ambulante hulpverlening

Er is een tekort aan verscheidene vormen van direct inzetbare/beschikbare ambulante vormen van jeugdhulpverlening of GGZ-behandeling. De vormen kunnen per regio (licht) verschillen. We zien echter dat het direct inzetten van ambulante trajecten meer dan eens op zich laat wachten, waardoor problematiek verergert of (in sommige gevallen) escaleert. Het gaat hierbij om verschillende vormen, zoals veel uren inzet jeugd- en opvoedondersteuning, inzet van praktische hulp om een gezinssysteem te ontlasten, jGGZ-interventies of systeemtherapeutische interventies. Om de transformatie vorm te geven en effectief vorm te geven aan minder uithuisplaatsingen is de directe inzetbaarheid van ambulante zorg essentieel.

❖ Hulp in gezinsvormen (pleegzorg en gezinshuizen)

Er is een tekort aan hulp in gezinsvormen, waarbij er met name voor de 12+-kinderen nauwelijks aanbod is. Krapte op deze plekken is al langere tijd een knelpunt, (mede) als gevolg van het sluiten van langverblijfgroepen. Uit rapportages van de expertteams blijkt dat het tekort aan gezinsvormen verder toeneemt, omdat er steeds meer vraag is naar deze zorg in plaats van op een leefgroep, ook voor de meer complexe doelgroep. Aanmeldingen worden soms ontmoedigd door de lange wachtlijst en de kleine kans op matching. Als gevolg hiervan wordt er uitgeweken naar andere alternatieven, zoals een leefgroep waar kinderen dan lang verblijven of gezinshuizen buiten de regio, waarbij doorgaande lijn wat betreft schoolgang en behandeling soms belemmerd wordt. In eerste instantie wordt gekeken naar het gecontracteerde aanbod; als blijkt dat er geen aanbod is, wordt gezocht naar een plek buiten de regio bij niet-gecontracteerde zorgaanbieders (wat contractueel en financieel door omgang en afstand moeilijk is).

❖ Plaatsing voogdijpupillen

Vanwege het woonplaatsbeginsel is de gemeente waar de voogdijpupil woont of gaat wonen verantwoordelijk. Als er geen passende zorg in de regio is, moet er worden uitgeweken naar andere regio's. Gemeenten werpen bezwaren op om voogdijpupillen op te nemen omdat zij aangeven daar geen financiën voor te hebben. Het is begrijpelijk dat gemeenten, waar verhoudingsgewijs veel gezinshuizen, pleeggezinnen en andere residentiële voorzieningen zijn, kritisch zijn, omdat zij met onverwachte kosten te maken krijgen. Op dit moment wordt geconstateerd dat voogdijpupillen daarvan de dupe zijn. Een oplossingsrichting zou kunnen zijn om het woonplaatsbeginsel van deze pupillen niet leidend te laten zijn, maar met elkaar over de grenzen van de regio's heen te denken en dus ook wat betreft de financiering van de zorg die deze kinderen nodig hebben.

❖ Doelgroep 18-/18+

Er is een toenemende trend dat er weinig plekken zijn voor beschermd/beschut wonen en er is een grote wachtlijst. Daarnaast is er gebrek aan perspectief voor deze jongeren. Dit signaal leeft binnen alle regio's. In Midden Holland krijgt het project 'van geen stek naar eigen plek' om deze reden een vervolg. In Haaglanden lijkt het probleem het afgelopen kwartaal groter te zijn geworden, waarbij er bij het expertteam regelmatig vragen komen over deze jongeren.

- ❖ Uitgeputte gezinssystemen

De aandacht voor het ontlasten van uitgeputte gezinssystemen is een veelvoorkomende vraag geworden. Op deze manier wordt er gewerkt aan een plek zo thuis mogelijk, waarbij het gezin nog altijd de vaste plek is voor het kind. We zien daarom een toenemende vraag naar zorgboerderijen (vanwege de dieren), dagbesteding (omdat onderwijs niet haalbaar blijkt) en logeermogelijkheden bij kleine zorgaanbieders. Ook neemt de begeleidingsvraag in deze gezinnen toe, waarbij behandeling niet (langer) op de voorgrond staat. Er is een veel grotere vraag dan er aanbod is en we merken dat deze zorg wegens capaciteitsproblemen vaak niet direct beschikbaar is.

- ❖ Realiseren passend aanbod in combinatie met passend profiel hulpverlener

Steeds vaker worden de expertteams verzocht niet enkel mee te denken over passend aanbod maar ook over een passend profiel hulpverlener. Het hebben van een 'klik' ter bevordering van de hulpverlening begint vaker gezien te worden als succesbepalende factor van de hulpverlening. In bijvoorbeeld Haaglanden is hier binnen het expertteam aandacht voor en wordt er vanuit zorgbemiddeling naar de beste match gezocht (bijvoorbeeld vanuit cultuurspecifieke achtergrond).

- ❖ Wlz-indicatie met complexe zorgvraag

Er wordt bij de expertteams een toenemend aantal vragen gesteld over jonge kinderen die niet in aanmerking komen voor een Wlz-indicatie en een zeer complexe zorgvraag hebben. Gezien lange wachttijden en het ontbreken van de juiste indicatie is dit een kleine groep kinderen die behandelplekken bezet houden en niet kunnen doorstromen naar passende zorg. Dit betreft een zeer complexe doelgroep, waarvoor geen toereikende oplossingen worden gevonden binnen een aanvaardbare termijn. Hierbij merken wij nog op dat bij orthopedagogische behandelcentra de Wlz-indicatie niet verleend kan worden vanwege de benadering dat kinderen zich ontwikkelen en daarmee behandeling behoeven terwijl deze kinderen het meest kunnen ontwikkelen bij een long-care verblijf.

- ❖ Kleinschalige woonvoorzieningen

De behoefte aan kleinschalige woonvoorzieningen voor bepaalde doelgroepen blijft onverminderd aanwezig. We zien hierbij dat de behoefte voortkomt uit een breakdown in gezinshuizen, waarbij een verblijfsvorm wordt gezocht voor jonge kwetsbare kinderen die het niet in een gezinshuis redden.

- ❖ Complexe zorgvragen van kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS)

Er wordt een groot beroep gedaan op de kennis van en ervaring met complexe zorgvragen van kinderen met een ontwikkelingsstoornis in het autismespectrum (ASS). In sommige regio's is tot circa 40% van de vragen aan het expertteam gerelateerd aan ASS-problematiek. Maatwerk binnen de reguliere hulpverlening zonder deze specifieke expertise is een tijdrovende oplossing voor de betrokken hulpverleners en leidt niet tot effectieve oplossingen op grotere schaal-grootte. Er is op dit moment veel aandacht voor deze doelgroep. Het lukt echter nog niet om een goed aanbod voor deze doelgroep te creëren. Dit valt binnen de doelstellingen van het BREN om dit bovenregionaal te stimuleren, te ondersteunen én te ontwikkelen.

❖ Urgente JeugdzorgPlus-plaatsingen

We zien al gedurende een langere periode een hoog percentage urgente plaatsingen in de JeugdzorgPlus. De afgelopen jaren is dit percentage steeds rond de 70% ten opzichte van de reguliere aanvragen. Wanneer we kijken naar inhoudelijke ontwikkelingen, zien we in toenemende mate dat de gesloten jeugdzorg wordt ingezet als laatste redmiddel, ook voor kinderen die voorheen terecht konden binnen de SGGZ. Het gebrek aan intensieve vormen van hulpverlening die zowel een forse doelgroep (forensische doelgroep/agressief gedrag als uiting van problematiek) als een kwetsbare doelgroep (suïcidaliteit/zelfbeschadiging/slachtoffer van uitbuiting) aankan, heeft geleid tot het eerdergenoemde grootste project voor doorontwikkeling van JeugdzorgPlus. Hierbij hebben we er ook aandacht voor om het percentage urgente aanmeldingen terug te brengen.

Hierboven staan veel knelpunten en tekorten beschreven. Het is goed om daarbij te beseffen dat het gaat om een relatief kleine groep jongeren en gezinnen die vallen onder een zeer complexe doelgroep. Er is er onder de gesproken professionals veel enthousiasme om aan de slag te gaan met de thema's die benoemd zijn in deze analyse. Voor een aantal thema's kunnen we de schaalgrootte van het BREN goed gebruiken. Voor anderen zullen we ook het landelijk lerend netwerk nodig hebben.

Bijlage 2: vervulling taken verschillende gremia

Gremium	Leden, rol, organisatie ⁸
Projectgroep, komt 1 keer per week samen	<ul style="list-style-type: none"> • Curtis de Roo, projectleider en landelijk vertegenwoordiger, Jeugdbescherming West • Karin Noordanus, ambtelijk opdrachtgever van coördinerend gemeente Rotterdam • Laila Bakari, beleidsondersteuner gemeente Rotterdam
Voorzitters regionale expertteams, komen 1 keer per 2 weken samen	<ul style="list-style-type: none"> • Helena Ruimschotel, namens Haaglanden en Midden-Holland • Kirsten Huisman, namens Rotterdam-Rijnmond • Miranda Ordelman, namens Zuid-Holland-Zuid • Annette van Tol, namens Holland-Rijnland
Afstemmingsoverleg Jeugd (AO), komt 1 keer in de 4 weken samen	<ul style="list-style-type: none"> • Priscilla Stikkolorum en Krista Stegink, namens Haaglanden • Thomas Rosdorff, namens Midden-Holland • Ron van Zon, namens Rotterdam-Rijnmond • Corina van Ipenburg, namens Zuid-Holland-Zuid • Herma Kip, namens Holland Rijnland
Bestuurlijk ambassadeurs, komen 1 keer in de 3 maanden samen	<ul style="list-style-type: none"> • Judith Bokhove, wethouder coördinerend gemeente Rotterdam en voorzitter van de bestuurlijk ambassadeurs • Ankie van Tatenhove, wethouder namens Rotterdam-Rijnmond • Corine Dijkstra, wethouder namens Midden-Holland • Steven van Die, wethouder namens Zuid-Holland-Zuid • Fred van Trigt, burgemeester namens Holland-Rijnland • Larissa Bentvelzen, wethouder namens Haaglanden
Bouwteams	<ul style="list-style-type: none"> • Een vierkant bestaande uit vertegenwoordiging van: jeugdhulpregio, regionaal expertteam, cliëntperspectief en onderzoek/wetenschap • Dit vierkant wordt aangevuld met andere netwerkpartners om te komen tot een multidisciplinair bouwteam

⁸ De namen die nu ingevuld staan kunnen wijzigen naargelang er (interne) organisatiewijzigingen plaatsvinden.

Bijlage 3: contactgegevens voorzitters regionale expertteams en ambtelijke vertegenwoordiging per jeugdhulpregio

Regio	Voorzitter regionaal Expertteam	Ambtelijk verantwoordelijk
Rotterdam Rijnmond	Kirsten Huisman kirsten.huisman@jbrr.nl 06-10465901	Ron van Zon pjl.vanzon@rotterdam.nl 06-48138584
Midden Holland	Helena Ruimschotel h.ruimschotel@jeugdbeschermingwest.nl 06-31924315	Thomas Rosdorff thomas.rosdorff@gouda.nl 06-81675555
Holland Rijnland	Annette van Tol a.vantol@jeugdbeschermingwest.nl 06-31924502	Herma Kip h.kip@katwijk.nl 06-12052723
Haaglanden	Helena Ruimschotel h.ruimschotel@jeugdbeschermingwest.nl 06-31924315	Priscilla Stikkolorum pstikkol@rijswijk.nl 06-28412968 Krista Stegink krista.stegink@h10inkoop.nl 06-38014559
Zuid-Holland Zuid	Miranda Ordelman m.ordelman@jeugdteamszhz.nl 06-89990937	Corina van Ipenburg cjc.van.ipenburg@jeugdzhz.nl 06-40976095
Alphen a/d Rijn Kaag & Braassem	Andries Hoekstra andries.hoekstra@govoorjeugd.nl 06-22461088	Herma Kip h.kip@katwijk.nl 06-12052723

Bijlage 4: begroting middelen 2020

JH-regio	Project	Budget
Midden-Holland	PAST, harmonicavoorziening, innovatie verblijfszorg in de regio (VIDEO)	€ 446.644,00
	Project Mockingbird (innovatie pleegzorg als onderdeel van programma Gewoon Thuis Jeugd)	€ 285.000,00
	Project Jongvolwassenen Midden-Holland	€ 45.000,00
Haaglanden	Ombuigcoördinator	€ 80.000,00
Timon	Verbetering doorgaande zorglijn 18-/18+	Nader te bepalen door Timon, ZHZ en Rijnmond
	Ontwikkeling groepsaankpak voor toenemende problematiek rondom steekincidenten	Nader te bepalen door Timon, ZHZ en Rijnmond
	Uitbreiding 'verbetering overgang gesloten naar open residentiële jeugdhulp'	Nader te bepalen door Timon, ZHZ en Rijnmond
	Verbetering en verdieping van samenwerkingsproject forensische pot	Nader te bepalen door Timon, ZHZ en Rijnmond
	Verbeteren aanpak en aanbod voor de LIV-doelgroep (groep kinderen die langjarig een intensieve woon- en behandelvraag hebben)	Nader te bepalen door Timon, ZHZ en Rijnmond
	Totaal projecten Timon	€ 751.056,00
Gem. Rotterdam	Coördinatie-/proceskosten (denk aan uren voorzitters RET's, projectleiding en projectondersteuning)	€ 102.300,00
Totaal		€ 1.710.000,00

Bijlage 5: kennis- en ontwikkelingsfunctie bovenregionaal expertisenetwerk

Probleemstelling

De jeugdhulp worstelt met een kleine groep kinderen en jongeren, voor wie de hulp geen baat lijkt te hebben. Het betreft een groep met bij uitstek complexe problematiek, vaak op meerdere vlakken. Hoewel er intensief hulp geboden wordt, vaak door meerdere partijen tegelijk (jeugdzorg, GGZ, onderwijs et cetera), wordt hun ontwikkeling en dus hun toekomst ernstig bedreigd. De instellingen waar deze jongeren verblijven weten zich vaak geen raad met hen, mede omdat ze expertise van andere sectoren missen. Omdat behalve deze kinderen en hun ouders ook professionals geen oplossing weten, ontstaan er fricties tussen het gezin en professionals, tussen professionals onderling en tussen professionals en financiers van de zorg. Het is dus van belang om te analyseren wat hieraan ten grondslag ligt en hoe ervoor gezorgd kan worden dat de jeugdhulp ook voor deze gezinnen gepast beschikbaar kan zijn.

Hoewel deze problematiek niet nieuw is, lijkt deze de voorbije jaren te zijn toegenomen. Specifieke problematiek, zoals ernstige agressie, suïcidaal gedrag, automutilatie en eetstoornissen, is toegenomen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat dit een fenomeen is dat in meerdere landen gezien wordt. De toename van complexe problematiek staat dus deels los van de landelijke organisatie van de zorg. De recente coronapandemie heeft daarin ongetwijfeld een luxerende invloed, aangezien we internationaal een enorme toename zien van complexe problematiek.

Hoewel de groep jongeren met complexe problematiek ogenschijnlijk toeneemt, dient tegelijk te worden benadrukt dat het slechts om een beperkte groep gaat. De overgrote meerderheid van de kinderen en jongeren die met jeugdhulp te maken krijgen wordt afdoende geholpen. Dit weten we uit evaluaties van de jeugdhulp, zowel wat betreft effectiviteit als wat betreft tevredenheid. Om jeugdhulp nog effectiever te maken is het van belang na te gaan hoe we de kleine groep met ernstige en complexe problematiek eveneens gepast kunnen helpen.

Context

Zoals eerder beschreven worden door Nederland heen meerdere bovenregionale expertisenetwerken opgericht, die als functie hebben:

1. het bieden van consultatie en advies aan behandelaren wanneer jeugdhulp stagneert of niet het gewenste effect heeft;
2. het organiseren van hulp door middel van het inzetten van aanvullende expertise op de plek waar de jongere al hulp krijgt;
3. het bundelen van kennis en expertise van professionals met verschillende specialismen in de regio en ervoor zorg dragen dat er in de regio geleerd wordt van complexe casussen ten behoeve van doorontwikkeling van jeugdhulp.

Dit voorstel beoogt het derde doel, dat gericht is op kennisvermeerdering en -deling, te verbinden met de twee voorgaande. Op deze manier zorgen we ervoor dat onderzoek optimaal leidt tot kennisopbouw en -verspreiding en op die manier verbetering van de praktijk. Om die reden bevat dit voorstel een overkoepelend onderdeel (leren en verbeteren door middel van participatief onderwerp, zie onderdelen 1 tot en met 4 verder beschreven) en een uitvoerend onderdeel (leren van casuïstiek, zie onderdeel 5).

Het is expliciet de bedoeling om door verbinding ook andere bestaande en toekomstig te identificeren belemmeringen thematisch op te pakken.

Hoewel dit voorstel zich richt op de derde functie in de regio Zuid-West, een gebied waar meerdere jeugdhulpregio's nu al intensief samenwerken om de jeugdhulp te organiseren en te verbeteren, ligt het in de bedoeling om landelijk af te stemmen. Idealiter wordt een gelijkaardig onderzoek ook elders uitgevoerd. Een van de initiatieven in meerdere Zuid-Hollandse regio's betreft de oprichting van tafels waar complexe problematiek besproken wordt, teneinde gepaste hulp te kunnen bieden. Hier zal bij worden aangesloten. Ook wordt aangesloten bij het landelijk traject Ketenbreed Leren. Dit voorstel ligt in feite in het verlengde daarvan. Dit onderzoek haakt voor de verdere uitwerking, het erbij betrekken van partijen en het verspreiden van resultaten aan bij Academische Werkplaatsen, voor dit project in het bijzonder de regionale Werkplaatsen St-RAW, SAMEN en de landelijke werkplaats Risicojeugd.

De leer- en veranderagenda

Om het bundelen van kennis en expertise van professionals met verschillende specialismen in de regio te waarborgen en ervoor zorg te dragen dat er in de regio geleerd wordt van complexe casussen ten behoeve van doorontwikkeling van jeugdhulp is een leer- en veranderagenda opgesteld. Deze heeft als doel verbinding aan te brengen tussen de drie functies.

Deze agenda kent vijf onderdelen, die onderling verbonden zijn. Het uitgangspunt is dat alle vijf de onderdelen alleen dan succesvol uitgevoerd kunnen worden als 1) jongeren en ouders, 2) professionals, 3) (lokale) overheden, 4) onderwijsinstellingen en 5) onderzoekers betrokken zijn. De coördinatie en regie voor de uitvoer van deze agenda ligt bij een senior praktijk-onderzoeker (een postdoc).

1. Doorlopend zoeken en identificeren van belemmeringen
2. Bouwteams: het genereren van oplossingsrichtingen vanuit vele perspectieven
3. Praktijkgericht participatief actie- en effectonderzoek
4. Resultaatmetingen en het analyseren van trends
5. Leren van casuïstiek

De onderliggende methodiek is een participatief ontwerponderzoek. Bij ontwerpgericht onderzoek worden data verzameld met betrekking tot:

- a. een behoefteanalyse;
- b. een contextanalyse;
- c. een literatuurstudie met best practices (goede voorbeelden).

1. Doorlopend zoeken en identificeren zoeken van belemmeringen

In dit onderdeel (met aspecten van een behoeftanalyse) wordt de discrepantie tussen de gewenste en de huidige situatie in kaart gebracht. Er is al veel werk verricht (*rode draden analyse, What Do Parents Expect in the 21st Century? A Qualitative Analysis of Integrated Youth Care, Bewegen bij Probleemgedrag, Knelpuntenkaarten voortraject respectievelijk uitstroom JeugdzorgPlus van de Argumentenfabriek en StroomOp*); alleen, deze beelden zijn nog niet systematisch bij elkaar gebracht en besproken met de vijf genoemde partijen om tot een gedeeld beeld en prioriteitstelling te komen. Aannemelijk is dat bij een voortdurend ontwikkelen en veranderen van het zorglandschap, nieuwe wetenschappelijke inzichten en aangepaste regelgeving ook de geïdentificeerde belemmeringen veranderen. Het onderzoek in het uitvoerende deel van dit voorstel (leren van casuïstiek) zal hier in belangrijke mate aan bijdragen. Dit onderdeel zal inventarisaties van knelpunten, ontbrekend zorgaanbod (of capaciteit) en regionale expertisegebieden bevatten.

Knelpunten

Op dit moment zijn thema's met de expertteams opgehaald die knelpunten veroorzaken in het goed kunnen organiseren van hulp voor de meest kwetsbare doelgroep. Denk hierbij aan:

- samenwerking en verbinding met andere expertises/domeinen;
- zorgen voor passend aanbod voor de forensische doelgroep;
- alternatieven voor de JeugdzorgPlus;
- juiste doorverwijzing/toeleiding naar specialistische ggz en wachtlijstproblematiek binnen de GGZ;
- ASS-(autismespectrum)doelgroep.

Ontbrekend zorgaanbod (of capaciteit)

Daarnaast is er een inventarisatie gemaakt van wat de expertteams als tekort in het zorgaanbod ervaren. Het gaat hierbij óók om te weinig capaciteit van bestaand aanbod. Dit is te zien als een contextanalyse:

- direct inzetbare ambulante hulp;
- hulp in gezinsvormen (pleegzorg en gezinshuizen);
- plaatsing voogdijpupillen;
- doelgroep 18-/18+;
- uitgeputte gezinssystemen;
- realiseren passend aanbod in combinatie met passend profiel hulpverlener;
- Wlz-indicatie met een complexe zorgvraag;
- kleinschalige woonvoorzieningen;
- complexe zorgvragen van kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS);
- urgente plaatsingen in de JeugdzorgPlus.

Expertisegebieden

- motivatie;
- ouderparticipatie;
- integraal samenwerken;
- organisatie en zorginkoop: wat is voorliggend, de passende hulp of zo lokaal mogelijk?

2. Bouwteam: het genereren van oplossingsrichtingen vanuit vele perspectieven

Om daadwerkelijk veranderingen in gang te zetten wordt er gewerkt met bouwteams. Deze pakken actiegericht een 'belemmering bij de kop'. In een team met inbreng van 1) jongeren en ouders, 2) professionals, 3) (lokale) overheden, 4) onderwijsinstellingen en 5) onderzoekers wordt een verbeterplan opgesteld. Dit plan is gebaseerd op een explorerende review met literatuurstudie en best practices, om door te bouwen op bestaande kennis. Deze kennis wordt ingebracht in het bouwteam. De coördinator draagt zorg voor een goede reviewvraag.

3. Praktijkgericht participatief actie- en effectonderzoek

Alle ontwikkelingen en veranderingen in de praktijk (nieuw zorgaanbod, nieuwe samenwerkingsvormen, andere inhoudelijke werkwijzen) gaan vergezeld van een zowel beschrijvend als (kwalitatief) evaluerend onderzoek. Ook dit onderzoek is participatief van aard en wordt ingezet door de coördinator. Ervaringsdeskundigen, Zuid-Hollandse kennisinstellingen en zorgaanbieders, gemeenten en de Werkplaatsen Jeugd worden erbij betrokken.

4. Resultaatmetingen en het analyseren van trends

Er wordt momenteel per jeugdhulpregio (per regionaal expertteam) geregistreerd op casus-niveau. Er worden ook regionale analyses gemaakt, maar deze gegevens zijn moeilijk vergelijkbaar. Daarnaast is de registratie regionaal ingericht. Leren we ook genoeg van elkaar? Als we tevreden zijn over hoe we iets ingericht hebben, kunnen de andere regio's dat misschien nog beter? Wat kunnen we leren van de casuïstiek van de andere regio? De coördinator heeft een regisseursrol om te komen tot een meetinstrumentenset, zodat er een lerend systeem ontstaat. De lerende databank Jeugd zou daarvoor inspirerend kunnen zijn.

5. Leren van casuïstiek

Dit onderdeel is een langdurig (vierjarig) onderdeel van de agenda.

Doel

Het algemene doel van dit project is om door middel van langdurige monitoring en terugkoppeling van complexe casussen een veranderingsproces op gang te brengen bij professionals, instellingen en het beleid. Specifiek beogen we:

1. zicht te krijgen op de antecedenten van complexe problematiek bij jongeren, en de knelpunten die ontstaan in het organiseren van gepaste hulp (terugkijkspoor);
2. door de tijd heen te monitoren en te analyseren in welke mate terugkoppeling (en adviezen) positieve verandering teweegbrengen (meekijkspoor);
3. inzichten terug te koppelen (en waar mogelijk adviezen te formuleren) die erop gericht zijn jeugdhulp aan kinderen en jongeren met complexe problematiek te verbeteren, zowel op individueel (gezins)niveau, als op het niveau van de aanbieders, als op regionaal niveau (casusoverstijgend spoor) (gebaseerd op Olivier Pijpers, 2020).

Opzet

Het onderzoek is een gecombineerd kwantitatief-kwalitatief onderzoek, waarin de nadruk ligt op het analyseren van individuele trajecten van individuele kinderen en jongeren en hun gezin. Om een representatief beeld te krijgen zal gespreid over de regio en de verschillende jeugdhulpdeelgebieden op casusniveau relevante informatie worden verzameld.

Deze informatie wordt samengebracht in een casusregister, waaraan per casus door de tijd heen gegevens worden toegevoegd.

De te verzamelen gegevens wisselen per casus, maar zullen steeds specifieke domeinen omvatten, zoals (verder uit te werken in fase 1 van het onderzoek): informatie over de ontwikkeling, hulpverleningsgeschiedenis, schoolgegevens, familiale gegevens, huidige problemen en sterktes, verwachtingen en doelen. De geïncludeerde gezinnen zullen met regelmaat opnieuw worden gecontacteerd en worden geïnterviewd over de actuele omstandigheden, relevante acties in de tussenliggende tijd en verwachtingen/doelen.

Gegevens worden kwalitatief geanalyseerd en op geaggregeerd niveau teruggekoppeld. Hierover zal feedback worden gevraagd van professionals.

Inclusiecriteria cases

We zoeken jeugdigen die:

- minimaal 8 jaar tot 18+ jaar oud zijn;
- uit de regio Zuid West komen;
- zeer intensieve, specialistische jeugdhulp ontvangen in JZ(+), Jji, J-GGZ of OBC;
- besproken zijn in een regionaal expertteam.

Uiteraard hebben in alle gevallen zowel ouders als jeugdige toestemming gegeven voor deelname aan het casusonderzoek en moet een aantal betrokken professionals bereid zijn om deel te nemen aan de leer- en reflectiesessies.

Fasering:

- Fase 1: verdere uitwerking van de opzet, gericht op het omschrijven van te verzamelen informatie per casus, verdeling van de aantallen over de diverse jeugdhulpvelden, de regio en de deelnemende instellingen (3 maanden).
- Fase 2: verzamelen van gegevens en verrijken van het casusregister (0-meting), interview van betrokkenen kinderen (indien oud genoeg), ouders en betrokken professionals, interpretatie en terugkoppeling (6 maanden).
- Fase 3a: vervolgen van de casussen opgenomen in het register, analyse en terugkoppeling van de gegevens (elke 6 maanden).
- Fase 3b: opnemen van nieuwe casussen in het register (elke 12 maanden een nieuw cohort).

Financiële paragraaf

Een vier jaar lopend onderzoek met als kosten per jaar:

Een postdoc onderzoeker	€ 75.000,-
Een onderzoeker	€ 45.000,-
Bijdrage gezinnen (initieel interview + elke 6 maanden contact)	€ 10.000,-
Bijdrage professionals (per jongere 4 uur, € 200 à 50 jongeren)	€ 10.000,-
Vacatiegelden leerbijeenkomsten (2 keer per jaar, 10 experts)	€ 4.000,-
Materiële kosten	€ 15.000,-
Totaal	€ 159.000,-

Begeleidingsgroep

In de begeleidingsgroep nemen naast een vertegenwoordiger van de gemeenten en van het expertisenetwerk vertegenwoordigers plaats van de regionale kenniswerkplaatsen jeugd (1 per kenniswerkplaats). De regio Zuid-Holland kent drie actieve kenniswerkplaatsen op het gebied van jeugd. Op deze wijze wordt de verbinding tussen aanbieders hogescholen, universiteiten en kennispartners gewaarborgd.

Regio Rijnmond: **ST-RAW**

<https://werkplaatsenjeugd.nl/regionale-kenniswerkplaatsen-jeugd/st-raw/> De werkplaats wil de kwaliteit en organisatie van de jeugdhulp in de regio Rijnmond verder verbeteren. Er is een kennisagenda opgesteld waar alle partijen aan werken. Kennisdeling staat centraal.

Regio Midden-Holland, Haaglanden en Holland-Rijnland: **SAMEN**

<https://werkplaatsenjeugd.nl/regionale-kenniswerkplaatsen-jeugd/samen/> Hoe zorg je dat professionals bestaande kennis en innovaties optimaal benutten? De focus ligt op drie inhoudelijke thema's: integraal werken, normaliseren en kwetsbare gezinnen. Wat kunnen we van elkaar leren en hoe gaan we dat implementeren? Alle partijen spelen in deze werkplaats een actieve rol: jongeren, ouders, gemeenten, wetenschappers, docenten van hogescholen en hulpverleners.

Regio: Bovenregionaal Risicojeugd (**AWRJ**):

<https://werkplaatsenjeugd.nl/regionale-kenniswerkplaatsen-jeugd/risicojeugd/> Hoe kunnen we risicjongeren in Nederland écht helpen? De Academische Werkplaats Risicojeugd is hier al een paar jaar mee bezig. Deze werkplaats richt zich op een kleine groep jongeren in Nederland met zeer complexe problemen. De werkplaats werkt bovenregionaal met twintig gespecialiseerde partners: gemeenten, jeugdzorg, justitiële jeugdinrichtingen en universiteiten.

Bovendien wordt contact gezocht met **Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen**. De Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen bundelen hun krachten. Als associatie dragen zij samen bij aan het verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning aan mensen met beperkingen in de langdurige zorg en aan het versterken van hun positie in de samenleving. Binnen iedere aangesloten Academische Werkplaats staat samenwerking tussen praktijk, onderzoek, beleid en opleidingen centraal. Gezamenlijk bevorderen de Academische Werkplaatsen een landelijke en dynamische infrastructuur voor het ontwikkelen, delen en toepassen van kennis. Kennisvragen op het gebied van de gezondheid, het functioneren en de participatie van mensen met beperkingen en hun omgeving staan hierbij centraal. <https://www.academischewerkplaatsen-vb.nl/>

... en met het **CCE** gericht op de jeugd: <https://cce.nl/jeugdzorg-en-onderwijs/> In de jeugdzorg en het onderwijs krijgt CCE te maken met aanvragen voor kinderen en jongeren met complexe problemen. Denk bijvoorbeeld aan jongeren met een licht verstandelijke beperking en hechtingsproblematiek die zichzelf beschadigen, of aan kinderen met autisme en ernstige eetproblemen. Het gaat om kinderen of jongeren die thuis wonen, in een pleeggezin of gezinshuis of verblijven in een (residentiële) jeugdinstituut, behandelkliniek of justitiële inrichting. Vaak gaat het om kinderen of jongeren die deskundigheid nodig hebben van verschillende specialismen en die al diverse keren zijn door- of overgeplaatst. Regelmatig is CCE ook betrokken bij het voorkomen en afbouwen van gedwongen afzonderingen en andere vrijheidsbeperkende maatregelen.

Leren op drie niveaus

Casusniveau

Leren van cruciale momenten in de levensloop, bevorderende & belemmerende factoren en verbeterpunten.

Regionaal niveau

Leren van vaak terugkerende belemmerende patronen in hulpverleningstrajecten en deze regionaal aanpakken (spanning tussen wetenschapsframe, normaliseringsframe en marktframe).

Landelijk niveau

Reflectie en aanbevelingen op bovenstaande vanuit onder andere cliëntperspectief, kinderrechten- perspectief, ouderperspectief behandelinhoudelijk perspectief (medisch, orthopedagogisch, pedagogisch psychologisch, juridisch moreel-ethisch) en de contextuele factoren.

Richtinggevende vragen over de context:

- Attributiedynamiek (Wie heeft het probleem?)
- Waarheidsdynamiek (Wie heeft 'gelijk?')
- Schulddynamiek
- Invloedynamiek (Wie bepaalt wat?)
- Erkenningsdynamiek (Wie ziet mij?)
- Vormingsdynamiek (Zijn we een collectief? Hebben we een dekkend aanbod?)

- Afhankelijkheid dynamiek (Wie organiseert de randvoorwaarden?) (Olivier Pijpers, 2020)

Kortom, dit onderzoek bouwt door op 'bewegen bij probleemgedrag' en 'ketenbreed leren', waarbij in de leerbijeenkomsten gebruikgemaakt wordt van 'Bouwstenen van Evalueren voor Jeugdhulpprofessionals'.

Ketenbreed Leren is een onderzoeks- en veranderproject waarin we willen leren van hulpverleningstrajecten die eindigen in specialistische, weinig voorkomende jeugdhulp met verblijf. In dit project combineren we onderzoek met leren, veranderen en verbeteren. In het project Ketenbreed Leren verzamelen vijf lokale procesbegeleiders van Accare, Curium, HHS, Horizon en Levvel gegevens voor een systematische analyse van 75 hulpverleningstrajecten. Die gegevens worden verzameld tijdens interviews met jeugdige en ouder(s)/verzorger(s), met vragenlijsten, met dossieronderzoek en tijdens een groepsbijeenkomst van jeugdige, ouder(s)/verzorger(s) en betrokken professionals (leersessie) en één met betrokken professionals (reflectiesessie). Het doel van het onderzoek is: a) kennis over verbeterpunten, barrières en bevorderende factoren voor goede jeugdhulp vergroten, b) praktijkaanbevelingen formuleren voor het verbeteren van de jeugdhulp en c) het activeren van een 'lerende beweging' om de verbetering van de jeugdhulp op gang te brengen.

Bewegen bij probleemgedrag: <https://cce.nl/publicatie/bewegen-bij-probleemgedrag/>
 'Bewegen bij probleemgedrag' gaat over de invloed van de organisatiecontext op vastlopende situaties van probleemgedrag in de langdurige zorg. Het betreft een actieonderzoek dat uitgevoerd is door CCE in samenwerking met zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg, te weten De Twentse Zorgcentra, 's Heeren Loo Ermelo, Prisma, Reinaerde, SOVAK en Zuidwester. Doel van het onderzoek is zorgprofessionals en managers meer bewust te maken van de invloed van de context op vastlopende situaties in de zorg, teneinde hen te kunnen ondersteunen bij weer in beweging komen en samenwerken aan perspectief. Dit onderzoek leidde tot het Proefschrift van Vanessa Olivier-Pijpers *Organisational Environment and Challenging Behaviours in Residents with Intellectual Disabilities: an Ecological Perspective*.
<https://epubs.ogc.nl/?epub=v.olivier-pijpers&k=fb3ad8ee-b7bb-4429-9b8e-c448f0f2e455>

Bouwstenen van Evalueren voor Jeugdhulpprofessionals In de periode 2016-2019 hebben onderzoekers van het project Gezin aan Zet een actieonderzoek uitgevoerd en professionals uit lokale Jeugdteams ondersteund bij het vormgeven van evaluaties. Werkzame en belemmerende elementen in evalueren zijn in kaart gebracht door middel van observaties van evaluatie- momenten (zoals casuïstiekbeprekingen en multidisciplinaire teamvergaderingen) en interviews met professionals, managers en coaches, gezinnen en beleidsmakers. Deze elementen vormen samen de bouwstenen van evalueren, beschreven in deze handleiding.
<https://www.werkplaatssamen.nl/wp-content/uploads/2019/12/Bouwstenen-van-Evalueren-voor-Jeugdhulpprofessionals-Gezin-aan-Zet.pdf>

Het nieuwe aan het voorliggende voorstel is dat er een 'meekijkspoor' geïntroduceerd wordt volgend op de intensieve casuïstiekonderzoeken van **Ketenbreed leren**, dat contextuele factoren via een frame analyse (gebaseerd op **bewegen bij probleemgedrag**) nadrukkelijk meegenomen worden en dat met een integrale aanpak aanbieders uit verschillende domeinen

en kennisinstellingen gezamenlijk met ouders systematisch evalueren en reflecteren. De casuïstiek wordt via de tafels systematisch aangedragen zodat een totaal overzicht van de regio ontstaat.